

NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS

KÖZGYŰLÉSÉNEK

83/2019. (V. 30.) számú

h a t á r o z a t a

**az Önkormányzat 2018. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról
szóló beszámoló elfogadásáról**

A Közgyűlés

az Önkormányzat 2018. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról szóló
beszámolóját elfogadja.

k.m.f.

Dr. Kovács Ferenc
polgármester

Dr. Szemán Sándor
címtetes főjegyző

A határozatról értesül:

- 1.) A Közgyűlés tagjai
- 2.) A címtetes főjegyző és a Polgármesteri Hivatal belső szervezeti egységeinek vezetői
- 3.) Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztálya

Bevezetés

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 96. § (6) bekezdése értelmében a helyi önkormányzatnak a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatai ellátásáról minden év május 31-ig átfogó értékelést kell készíteni. Az értékelés tartalmazza mindazokat a követelményeket, melyeket a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet 10. számú melléklete előír az önkormányzatok számára.

Az értékelés a fentiek alapján bemutatja

- a település demográfiai mutatóit, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira;
- az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítására vonatkozó adatokat;
- az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat;
- a felügyeleti szervek, illetve a működést engedélyező szervek ellenőrzésének megállapításait;
- a jövőre vonatkozó javaslatokat, célok meghatározását a Gyvt. előírásai alapján;
- a bűnmegelőzés főbb pontjait, valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának alakulását, a bűnelkövetés okait;
- a civil szervezetekkel való együttműködés kereteit.

A felsoroltakon kívül a beszámoló kitér az előző évhez képest történt jogszabályi változásokra, illetve az ellátórendszerben végbement fejlesztésekre. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata (továbbiakban: Önkormányzat) továbbra is kiemelt feladatának tekinti a gyermekek helyzetének, ezen keresztül esélyegyenlőségének javítását. Ezt a gyermekjóléti alapellátások biztosításával, különböző, törvény által előírt és önkormányzati rendeletben a helyi sajátosságokhoz és szükségletekhez igazított támogatások megállapításával, sokszínű intézményi háttér működtetésével, fenntartásával igyekszik elérni. A szolgáltatások a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény és a Nyíregyházi Család és Gyermekjóléti Központ szervezeti kereteiben működnek.

Nyíregyházán több intézmény és szervezet foglalkozik a gyermek korosztállyal. Az előbbiekben említett intézményeken túl a köznevelési (óvodák, iskolák), egészségügyi (házi orvosok, védőnők, iskola-egészségügyi ellátás), közművelődési intézmények stb. nyújtanak számos szolgáltatást, speciális ellátásokat. Ezek bemutatására jelen beszámoló nem tér ki, de az önkormányzat egyéb programjai, koncepciói, különböző előterjesztések mindezeket tartalmazzák.

A beszámoló elkészítéséhez az éves jelzőrendszeres tanácskozássra készített jelentéseket, az intézmények éves tevékenységéről szóló beszámolókat, valamint az Önkormányzat rendelkezésére álló adatokat, információkat használtuk fel. Mindezeket kiegészítettük a Központi Statisztikai Hivatal adataival.

Jogszabályi háttér

A beszámoló elkészítését az alább hivatkozott jogszabályok rendelkezései alapozzák meg.

A gyermekek alapvető jogait az Alaptörvény deklarálja. A XVI. cikk (1) bekezdése alapján „Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.”

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló **2011. évi CLXXXIX. törvény** 13. § (1) bekezdésének 8. és 8a. pontja az önkormányzatok hatáskörében ellátandó feladatként határozza meg a gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások, továbbá a szociális szolgáltatások és ellátások biztosítását.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló **1997. évi XXXI. törvény** (továbbiakban: Gyvt.) célja, hogy megállapítsa azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az állam, a helyi önkormányzatok és a gyermekek védelmét ellátó természetes és jogi személyek, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetek meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtsanak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői kötelezettségek teljesítéséhez, illetve gondoskodjanak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről (Gyvt. 1. § (1) bekezdés).

A **149/1997.(IX.10.) Korm. rendelet** a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló **15/1998.(IV.30.) NM rendelet** (továbbiakban Nmr.).

A települési önkormányzat képviselő-testülete rendeletben szabályozza a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátások megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint ellenőrzésének, szabályait. Nyíregyháza a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből adódó egyes feladatok végrehajtásáról szóló **54/2011.(XII.16.) önkormányzati rendeletben** szabályozta a különböző gyermekjóléti ellátások és szolgáltatások helyi szintű szabályait.

I. Demográfiai jellemzők

Nyíregyháza Megyei Jogú Város lakónépessége 2018. január 1-jén 117.121 fő volt. A 0-18 éves korosztály a város lakónépességének 19,67 %-át teszi ki.

A gyermeknépesség eltartottsági rátája - a gyermekkorú népességnek (0–14 éves) az aktív korú (15–64 éves) népességhez viszonyított aránya – Nyíregyházán 22,4 %, a megyei 23,3 %, a regionális 22,7 % és az országos adat 21,9 %.

1. táblázat

A 0-18 évesek korszerinti megoszlása 2018-ban Nyíregyházán

Korosztály	Fiú	Lány	Létszám (fő)
0-3	2 356	2 204	4 560
4-6	1 829	1 710	3 539
7-14	5 009	4 659	9 668
15-18	2 630	2 650	5 280
összesen	11 824	11 223	23 047

Forrás: KSH

A demográfiai jellemzők ismerete szükséges a nevelés-oktatás szervezéséhez, biztosításához, a különböző szolgáltatások (gyermekvédelmi, egészségügyi stb.) megszervezéséhez, működtetéséhez.

II. A gyermekjóléti ellátások rendszerét érintő főbb változások 2018-ban

A gyermekjóléti ellátások rendszerében mind a pénzbeli és természetbeni ellátások, mind a szolgáltatások vonatkozásában történtek változások az elmúlt évben. Ezeket e fejezetben röviden összefoglaljuk, de az egyes elemeket az adott fejezetekben részletesebben is kifejtjük.

a) Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény jövedelemhatárának emelése

A Gyvt. 19. § (2) bekezdésének módosításával a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény jogosultsági jövedelemhatára 2018. január 1-től megemelkedett.

A módosítással az ellátásra vonatkozó általános jövedelmi értékhatár az öregségi nyugdíjminimum 130%-áról (37.050 Ft) annak 135%-ára (2018. évben: 38.475 Ft) emelkedett. Az ellátás tekintetében irányadó speciális – a gyermeket egyedülállóként nevelő szülő vagy más törvényes képviselő esetén; tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermek esetén; valamint a jogosultsági feltételeknek megfelelő nagykorú gyermek esetén alkalmazandó – jövedelmi értékhatár az öregségi nyugdíjminimum 140%-áról (39.900 Ft) annak 145%-ára (2018. évben 41.325 Ft) nőtt.

A Gyvt. 187. §-a alapján a módosítást a 2018. január 1-jén folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell.

b) Óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás bevezetése

2018. szeptemberétől a család- és gyermekjóléti központok feladatai bővültek az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységgel. Az iskolai szociális munkának három fő irányzata alakult ki az országban. Az iskolai szociális munka 2015. január 1-től a gyermekjóléti szolgálat keretein belül lehetőségként jelent meg, célja a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése. Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység fejlesztése című EFOP-3.2.9-16 projekt keretében 2017. szeptembertől 2019. februárig kifutó támogatással modellkísérleti program futott az általános működés szakmai kereteinek tapasztalati alapú kidolgozására, ennek kerete 2,05 milliárd Ft volt. A szakmai támogatás az EFOP-1.9.4-VEKOP-16 projekten keresztül valósult meg.

A szolgáltatás jogszabályi háttere

2018. szeptember 1-től a Gyvt. 40/A. § (2) ag) pontja értelmében a család- és gyermekjóléti központ az általános szolgáltatási feladatain túl a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet biztosít. A végrehajtással kapcsolatos részletes szabályozást az Nmr. tartalmazza.

Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munka eszközeivel támogatást nyújt a köznevelési intézménybe járó gyermeknek, a gyermek családjának és a köznevelési intézmény pedagógusainak. Az óvodai és iskolai szociális segítő egyéni, csoportos és közösségi szociális munkát végez, valamint gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat lát el. Ennek keretében segíti

- a) a gyermeket a korának megfelelő nevelésbe és oktatásba való beilleszkedéséhez, valamint tanulmányi kötelezettségei teljesítéséhez szükséges kompetenciái fejlesztésében,
- b) a gyermeket a tanulmányi előmeneteléhez, későbbi munkavállalásához kapcsolódó lehetőségei kibontakozásában,
- c) a gyermek tanulmányi kötelezettségeinek teljesítését akadályozó tényezők észlelését és feltárását,
- d) a gyermek családját a gyermek óvodai és iskolai életét érintő kérdésekben, valamint nevelési problémák esetén a gyermeket és a családot a közöttük lévő konfliktus feloldásában,
- e) prevenciós eszközök alkalmazásával a gyermek veszélyeztetettségének kiszűrését és
- f) a jelzőrendszer működését.

Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás ellátásáról a család- és gyermekjóléti központ együttműködési megállapodást köt a köznevelési intézménnyel. Az együttműködési megállapodás tartalmazza

- a) az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatást nyújtó személy megnevezését, valamint a szolgáltatás célját, tartalmát, helyszínét és annak megjelölését, hogy az óvodai és iskolai szociális segítő mely időpontban látja el tevékenységét az intézményben, és
- b) a köznevelési intézmény nyilatkozatát arról, hogy biztosítja
- ba) az óvodai és iskolai szociális segítő bejutását az intézménybe és
- bb) a szolgáltatás nyújtásához szükséges külön helyiséget és az infrastruktúrához való hozzáférést.

A szolgáltatás nyújtásához szükséges személyi feltételek

Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás biztosításához alkalmazandó személyek munkakörének megnevezése: óvodai és iskolai szociális segítő. Az Nmr. 1.000 fő köznevelési intézményben nyilvántartott gyermekre vetítve 1 fő (40 óra) alkalmazását írja elő.

A KSH 2017/2018-as tanévre vonatkozó adatai alapján óvodában, általános iskolában, szakiskolában, szakközépiskolában, szakgimnáziumban és gimnáziumban nem felnőttképzés keretében tanuló személyek száma 1.483.246 fő. A Nyíregyházi Járás területén a gyermek-, tanuló létszám 30825 fő, azaz a szükséges szakember létszám 31 fő.

c) szakmai létszám változás a feladat bővülése miatt

A Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ szakmai létszáma - az Nmr. szabályozásának megfelelően - 2018. január 1-jén 68 fő, figyelembe véve a feladatokat és az ellátási területet. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése a 21/2018. (IX.7.) önkormányzati rendelettel elfogadta az intézmény engedélyezett létszámának folyamatos növelését. A döntés alapján 2018. szeptember 30-ig 10 fő, október 31-ig 10 fő és 2018. december 31-ig még további 10 fő felvételére került sor, így 2018. december 31-én az engedélyezett létszám 98 főre növekedett.

A szakemberek elhelyezése a Nyíregyháza, Tűzoltó 1. szám alatti ingatlanban történt meg, ezzel bővült az intézmény feladat ellátási helyeinek (székhely, telephely, nyitva álló helyiség) száma.

Az óvodai és iskolai szociális segítéshez kapcsolódó állami támogatás összege 28.676.139 Ft volt 2018-ban.

d) infrastrukturális fejlesztések

A TOP-6.2.1.-16-NY1-20017-00001 Családbarát, munkábaállást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése - Bölcsődefejlesztés Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatánál című pályázat keretében 2018-ban 4 bölcsőde (5. számú Ózike Bölcsőde, 6.számú Napsugár Bölcsőde, 9. számú Micimackó Bölcsőde, 16. számú Aprajafalva Bölcsőde) külső-belső felújítása ill. eszközbeszerzése valósult meg.

e) vezetőképzés

2018. január 1. hatállyal lépett életbe a vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről szóló 25/2017. (X. 18.) EMMI rendelet. A vezetőképzés olyan hatósági képzés, melynek célja a vezetői tevékenységhez szükséges alkalmasság és kompetenciák gyakorlatorientált fejlesztése.

A szociális ágazati vezetőképzésen köteles részt venni a személyes gondoskodást végző személy, ha

- állami, egyházi vagy nem állami fenntartású szociális szolgáltató, szociális intézmény, gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végző szolgáltató, intézmény, hálózat vagy javítóintézet intézményvezetője,
- integrált vagy közös igazgatású intézmény önálló szervezeti egységének vezetője vagy helyettese,
- intézmény szervezeti és működési szabályzatában (SzMSz) meghatározott, a munkamegosztás szempontjából elkülönült szervezeti egység vezetője, vagy
- vezető ápoló, vezető pedagógus, bölcsődei, mini bölcsődei tagintézmény-vezető.

A rendelet alapján a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény és a Nyíregyházi Család és Gyermekjóléti Központ vezetője, illetve egyes telephelyek vezetőinek kötelező a vezetőképzésben történő részvétel.

f) fenntartóváltás

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése a 67/2017. (III. 30.) számú határozatában döntést hozott arról, hogy egyetért a Nyírségi Többcélú Kistérségi Társulás 2017.12.31. napjával történő megszüntetésével, továbbá úgy döntött, hogy amennyiben a társulás valamennyi tagönkormányzata a társulás 2017.12.31. napjával történő megszüntetéséhez szükséges döntést nem hozza meg, úgy a jelzett időpontban kilép a társulásból. A Közgyűlés a határozatában felkérte a társulás valamennyi tagönkormányzatát, hogy a társulással kapcsolatos döntésüket 2017. 05. 31-ig hozzák meg, illetve utasította a Hivatal érintett szervezeti egységeit az átszervezéssel kapcsolatos döntések előkészítésére.

A társulás tagönkormányzatai a társulással kapcsolatos határozataikat meghozták, és Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatával megegyező döntést hoztak.

A Közgyűlés 140/2017. (VI. 29.) számú határozatában döntött a Nyírségi Többcélú Kistérségi Társulás keretében ellátott közfeladatok 2018. január 1. napjától történő megszervezéséhez szükséges döntések meghozataláról.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 94. § (7) bekezdése alapján az intézményt fenntartó önkormányzat az intézménnyel nem rendelkező önkormányzat kérésére az ellátást nem tagadhatja meg, ha e törvény hatálybalépésekor vagy külön megállapodásuk alapján már biztosított ellátást.

A települési önkormányzatok közül Kálmánháza Község, Nagycserkesz Község, Nyírpazony Nagyközség, Nyírtura Község a társulás tagjaként, valamint Ibrány Város, Paszab Község, továbbá Tiszatelek Község Önkormányzata kereste meg Nyíregyháza Megyei Jogú Város önkormányzatát szociális és gyermekjóléti feladatok biztosítása érdekében.

2018. január 1-től a fentiek következtében a gyermekjóléti alapellátást nyújtó intézmények – a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény és a Nyíregyházi Család és Gyermekjóléti Központ – Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásába kerültek. Az intézmények keretében működő szolgáltatások a jogszabályi előírásoknak és az igényeknek megfelelő ellátási területtel működnek.

III. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások

Az ENSZ Gyermekjogi Egyezményével összhangban a Gyvt. a gyermek érdekeit és jogait helyezi előtérbe, elsőbbséget adva a családban történő nevelkedésnek. Ennek érdekében támogatásokat biztosít a család és a gyermek számára.

A Gyvt. 18. § (2) bekezdése alapján a települési önkormányzat képviselő-testülete a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint a gyermek és fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel további pénzbeli támogatást állapíthat meg. Az előzőekben hivatkozott 54/2011. (XII.16.) önkormányzati rendelet széles körben állapít meg olyan támogatásokat, amelyeknek célja, hogy megelőzze és csökkentse a gyermekek anyagi típusú veszélyeztetettségét. 2015-től a szociális rászorultságtól függő egyes pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II.20.) önkormányzati rendeletében pedig meghatároz olyan ellátásokat, amelyek segítik az anyagi nehézségekkel küzdő családokat, a létfenntartási problémákkal rendelkező várandós anyák helyzetének javítását szolgálják, és amely a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartáshoz is támogatást nyújt.

A pénzbeli és természetbeni ellátások között részben a Gyvt.-ben szabályozott ellátások (pl.: rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény), részben a helyi rendeletekben szabályozott, un. önként, a saját költségvetés terhére biztosított ellátásokat nyújt az önkormányzat a rászorulóik részére. Az önkormányzat célja a szociális biztonság megteremtése, a rászorulóik részére megfelelő támogatások nyújtása.

III.1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a Gyvt.-ben meghatározott gyermekétkeztetés normatív kedvezményének, a szünidei gyermekétkeztetésnek, illetve külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek (pl. ingyenes tankönyv) az igénybevételére. 2018-ban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság feltétele, hogy a családban az egy főre eső havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 135 %-át. Egyedülálló szülő, tartós beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermek, valamint nagykorúvá vált gyermek esetében az egy főre jutó jövedelmi értékhatár a nyugdíjminimum 145 %-a volt. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságról

elmondható, hogy az összes támogatást figyelembe véve a legtöbben ebben a támogatási formában részesülnek, 2018-ban összesen 1 922 fő Nyíregyházán. A támogatásban részesülő családok száma 589.

2. táblázat

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek száma az egy főre jutó családi jövedelem szerint 2018-ban

	rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek száma az egy főre jutó családi jövedelem szerint				elutasítások száma
	14.250 Ft alatt	14.251-28.500	28.501 -38.475	38.476-41.325	
2018	607	955	315	45	156

Forrás: Nyíregyháza MJV Polgármesteri Hivatal

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők családjában az egy főre jutó jövedelem jellemzően az öregségi nyugdíjminimum összege (28.500 Ft) alatt van.

Az önkormányzat a helyi segélyezési rendszer alakítása során igyekszik nyomon követni mindazokat a társadalmi, gazdasági és jogi változásokat, amelyek hatással bírnak a szociális és gyermekjóléti ellátások rendszerére. Amennyiben hosszabb időtartamot tekintünk át megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma folyamatosan csökkenő tendenciát mutat. Az önkormányzat a kétévente ismétlődő helyi szociológiai kutatás¹ keretében vizsgálta ennek okát, illetve, hogy mi állhat a csökkenés hátterében?

1. ábra

Forrás: Nyíregyháza MJV Polgármesteri Hivatal

¹ Nyíregyháza Életminőség panel jellegű kutatás

A támogatásban részesülők létszámának csökkenése háttérben részben a jogosultsági jövedelem határ állandósága, a jövedelmi viszonyok javulása és a demográfiai változások állnak.

Fábián-Takács-Szigeti szerint Nyíregyházán „A 2010 és 2012 közötti periódus a válságból való kilábalás időszaka volt, nőtt a foglalkoztatottak aránya, nominális értékben is nőttek a jövedelmek (a növekedés mind a háztartásokra jutó összjövedelem, mind az egy főre jutó jövedelmek esetében mérhető volt), a szegénységben élők aránya is enyhe csökkenést mutatott, és az FTI értékei is kedvezőbbek lettek.

A kedvező tendenciák folytatódtak 2012 és 2015 között is, nőttek a nettó jövedelmek, a növekedés pedig nemcsak „szétterült” a város társadalmi terében, hanem jelentős emelkedést mutatott a legalsó decilis esetében.”²

3. táblázat

A jövedelmek egyenlőtlenségei Nyíregyháza városában - az egy főre jutó háztartási jövedelmek eloszlása a jövedelmi tizedek szerint, 2012-2015. (átlagértékek, forintban)

	2012	2015	%
Alsó decilis	22,487	29,057	+ 29,0
2. Decilis	38,359	43,864	+ 14,0
3. Decilis	48,482	50,835	+ 4,8
4. Decilis	56,787	62,552	+ 10,0
5. Decilis	63,748	73,173	+ 14,8
6. Decilis	72,450	81,604	+ 12,6
7. Decilis	81,211	90,697	+ 11,7
8. Decilis	95,185	100,007	+ 1,0
9. Decilis	113,259	113,571	+ 0,3
Felső decilis	174,524	217,818	+ 25,0
S10/S1	7,7	7,5	

Forrás: Fábián-Takács-Szigeti, 2015

A 2017-es adatfelvétel szerint az „átlagjövedelem növekedésének üteme 2017-re elérte a 13 százalékos arányt. Az átlagjövedelem és a mediánjövedelem örvendetes növekedésének háttérben több makrogazdasági és makrotársadalmi változás, intézkedés áll. Ilyen volt – többek között – a minimálbér, a garantált bérminimum vagy a nyugdíjak emelése, de a város tekintetében talán a legfontosabb a foglalkoztatottság növekedése.

A városlakók szubjektív megítélése is javult, hiszen 2018-ban jóval magasabb volt azoknak az aránya 2015-höz képest, akik úgy vélekedtek, hogy javult az anyagi helyzetük, és alacsonyabb azoké, akik inkább romlásról számoltak be.

² Fábián Gergely – Takács Péter – Szigeti Fruzsina: Jövedelmi helyzet és jövedelmi szegénység In: Acta Medicinæ et sociologica, Volume 6 (2015) No. 18-19

A jövedelmi helyzet javulása mellett a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma csökkenésének oka lehet, hogy a támogatási rendszerek változása miatt más módon jutnak azokhoz a kedvezményekhez a gyermekes családok, amelyek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez is kapcsolódnak. Ezek között meg kell említeni a gyermekétkeztetés szabályainak és a tankönyvellátás rendszerének kedvező irányú változását.

III. 2. A kedvezményre való jogosultság elemei

III.2.1. Ingyenes étkeztetés vagy kedvezményes étkeztetés

A Gyvt. alapján ingyenes étkeztetésben vagy kedvezményes étkeztetésben részesülhetnek a rászoruló gyermekek. 2015. szeptember 01. napjától kiszélesedett a kedvezményben részesülők köre. A gyermekétkeztetés során az intézményi térítési díj 100%-át kedvezményként kell biztosítani

a) a bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek után, ha

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
- tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékmal csökkentett összegének 130%-át (2018. évben 119.301 Ft), vagy
- nevelésbe vették,

b) az 1–8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy
- nevelésbe vették.

A gyermekétkeztetés során az intézményi térítési díj 50%-át normatív kedvezményként kell biztosítani

- az 1–8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;
- az 1–8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
- tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek után.

4. táblázat

Ingyenes vagy kedvezményes étkezésben részesülők száma

Megnevezés		Bölcsőde	Óvoda	Általános iskola	Gimnázium	Szakközépiskola	Szakiskola	Kollégium
100 %-os támogatás	Rgyvt-ben részesül	28	253	918	-	-	-	56
	3 vagy többgyermekes	77	512	-	-	-	-	-
	tartósan beteg vagy fogyatékos	10	194	-	-	-	-	-

	1 főre jutó jövedelem	305	1785	-	-	-	-	-
	nevelésbe vették	-	17	69	1	13	5	41
	utógondozott	-	-	-	-	2	8	14
50 %-os támogatás	Rgyvt-ben részesül	-	-	-	9	30	6	175
	3 vagy többgyermekes	-	-	842	76	38	3	146
	tartósan beteg vagy fogyatékos	-	-	252	16	9	37	83
összesen támogatott		420	2761	2081	102	92	59	515
100 % térítési díjat fizet		126	456	3059	280	128	4	391

Forrás: Nyíregyháza MJV Polgármesteri Hivatal

A táblázat adataiból jól látható, hogy az étkeztetésben résztvevő gyermek közül 5 777 fő kedvezményben részesül, azaz a gyermekek 56,5 %-a kedvezményezett 50 vagy 100 %-os mértékben. Az ingyenes ellátásban részesülő gyermek az összes étkezőt tekintve 42,1 %, a kedvezményezettek számarányához viszonyítva a gyermekek 74,5 %-a.

Az adatok azt is mutatják, hogy a bölcsődei és óvodai ellátás során csökkent a 100 %-os térítési díjat fizetők száma (2017-ben 4 611 fő), és növekedett az ingyenes ellátásban részesülők száma, elsősorban az egy főre jutó jövedelem alapján igénybe vehető támogatás következtében.

III.2.2. Szünidei gyermekétkeztetés

2016. január 1-től az önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja a déli meleg főétkezést a jogszabályban felsoroltak szerint (szülő, törvényes képviselő kérelmére az őszi, téli és tavaszi szünet valamennyi munkanapján, a nyári szünetben legalább 43 munkanapon). Nyíregyháza Önkormányzata a korábbi években is rendszeresen részt vett a nyári étkeztetési programban, illetve a jogszabályi előírást megelőzve a téli szünetben is megszervezte a rászoruló gyermekek étkeztetését.

A 328/2011. (XII.29.) Korm. rendelet 13/A. §-a alapján a települési önkormányzat a déli meleg főétkezés helyben történő elfogyasztásának megszervezéséről gondoskodik. Ha a helyben történő elfogyasztásra nincs lehetőség, így különösen erre alkalmas helyiség hiánya esetén, a szünidei gyermekétkeztetés az étel elvitelével vagy a gyermek számára történő kiszállításával is biztosítható. Nyíregyháza Megyei Jogú Város önkormányzata a tavaszi szünetben még osztópontokon biztosította az előre kicsomagolt étel elvitelét, a nyári szünettől kezdődően azonban valamennyi jogosult számára kiszállítással történik.

Beszerezési szabályzat szerint lefolytatott eljárás keretében az ELAMEN Zrt. tette a legkedvezőbb ajánlatot a tavaszi szünetben. A nyári, őszi és téli szünidőben a Passion for Food Kft.-vel szerződünk a feladat ellátására. Az étkeztetés lebonyolításában az elmúlt évben is a Nyíregyházi Család- és Gyermekegészségügyi Központ működött közre. A jogszabályi előírások alapján azonban nemcsak a napi igénybevétel során, hanem már a támogatás igénylésében is segítséget nyújtottak a családsegítők.

5. táblázat

Szünidei étkezésre jogosultak és igénybe vevők száma

	hátrányos helyzetű (fő)		halmozottan hátrányos helyzetű (fő)		összesen (fő)		Ft
	Jogosultak (fő)	Igénybe vevők (fő)	Jogosultak (fő)	Igénybe vevők (fő)	Jogosultak (fő)	Igénybe vevők (fő)	
tavaszi szünet (2 munkanap)	532	245	466	319	998	564	676 800
nyári szünet (54 munkanap)	699	488	582	526	1281	1014	27 433 201
ősz szünet (3 munkanap)	492	244	378	323	870	567	1 017 000
téli szünet (3 munkanap)	439	235	439	404	878	639	1 150 197

Forrás: Nyíregyháza MJV Polgármesteri Hivatal

Az étkezésre jogosultak száma a nyári időszakban a legmagasabb, mivel ekkor a bölcsődéseket és óvodásokat is figyelembe kell vennünk az intézmények zárva tartási idejére. A jogosultak száma átlagosan 1 007 fő éves szintre vetítve. Míg az igénybevételi arány a tavaszi étkeztetésben 57% volt, addig a nyári, őszi és téli szünetekben 70 % körül mozgott. A kihasználtság megnövekedésének a hátterében az étel házhoz szállítása áll, melyet minden igénylő számára biztosítunk.

III.2.3. Természetbeni támogatás (Erzsébet-utalvány)

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek egy évben két alkalommal természetbeni támogatásként Erzsébet-utalványban részesültek, melynek értéke rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülőök esetében 6000 Ft, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetűek esetében 6500 Ft. Az utalvány élelmiszer, ruházat, tanszer vásárlására is felhasználható.

2018. augusztusban 2 087 fő gyermek (1990 fő kiskorú, 97 fő nagykorú), novemberben 1 942 fő gyermek (1 866 fő kiskorú, 76 fő nagykorú) részére továbbítottuk az utalványt. A kézbesítés a Magyar Posta útján történt, amelynek költsége 2 050 847 Ft volt, fedezetét az önkormányzat saját erőből biztosította.

6. táblázat

Az Erzsébet utalványban részesülők adatai

	alapösszegű				emeltösszegű				kiskorú	nagykorú	Ft
	kiskorú	nagykorú	összesen		kiskorú	nagykorú	összesen				
2018.augusztus:	838	54	892	5 352 000	1 152	43	1 195	7 767 500	1 990	97	13 119 500
2018.szeptember:	10	0	10	60 000	54	0	54	351 000	64	0	411 000
Összesen 2018:	848	54	902	5 412 000	1 206	43	1 249	8 118 500	2 054	97	13 530 500
2018.november:	791	45	836	5 016 000	1 075	31	1 106	7 189 000	1 866	76	12 205 000
2018.december:	8	0	8	48 000	30	0	30	195 000	38	0	243 000
Összesen 2018:	799	45	844	5 064 000	1 105	31	1 136	7 384 000	1 904	76	12 448 000
Mindösszesen 2018:	1 647	99	1 746	10 476 000	2 311	74	2 385	15 502 500	3 958	173	25 978 500

Forrás: Nyíregyháza MJV Polgármesteri Hivatal

III.2.4. Hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet

A gyámhatóság (jegyző) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosító határozat meghozatalával egyidejűleg, azzal azonos időtartamra, külön döntésben állapítja meg a gyermek/nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását, melyhez különböző kedvezmények társulnak.

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az előzőekben meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- a nevelésbe vett gyermek,
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

7. táblázat

Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma Nyíregyházán

Időpont	Óvodáskorú 2H (fő)	Óvodáskorú 3H (fő)	Alapfokú 2H (fő)	Alapfokú 3H (fő)	Középfokú 2H (fő)	Középfokú 3H (fő)
2018. január	132	158	379	414	134	149
2018. október	111	141	289	352	103	122

Forrás: <https://www.kir.hu/3hpublicálás>

A nyilvántartás szerint 2018. októberben 503 fő hátrányos helyzetű, és 615 halmozottan hátrányos helyzetű nyíregyházi gyermek számára voltak biztosítottak a köznevelés és a gyermekvédelmi ellátások területén különböző kedvezmények, támogatások.

III.3. Rendkívüli települési támogatás

A Gyvt-ben szabályozott ellátásokon túl a települési önkormányzat képviselő-testülete a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátásokat kiegészítheti, és a szociálisan rászorultak részére – a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint – más pénzbeli támogatásokat is megállapíthat.

Az önkormányzat a települési támogatást rendszeres és rendkívüli formában is nyújtja.

Rendkívüli települési támogatásban a helyi rendelet szerint elsősorban azokat a személyeket indokolt részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások – így különösen betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásához, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások – vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulnak.

2015-ben a rendkívüli települési támogatás keretében bevezetésre került a **kelengye támogatás**. A támogatásra jogosult a legalább 3 éve Nyíregyházán élő szülő gyermeke születésekor, amennyiben nevezett családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 300%-át, illetve kérelmező vagy valamely családtagja részére a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény nem került megállapításra. A támogatás iránti kérelem a születést követő 60 napon belül nyújtható be. A támogatás mértéke gyermekekenként 15.000 Ft. 2018-ban 17 fő részesült a támogatásban.

III.4. Helyi autóbusz közlekedési kedvezmény

A nyíregyházi lakóhellyel (állandó lakcím) rendelkező, alap-, vagy középfokú tanintézettel tanulói jogviszonyban álló rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermek igénye szerint helyi járatú autóbusz közlekedési támogatásra jogosult. 2018. március 1-től

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, illetve szülője, vagy más törvényes képviselője által beszerzett bérletigazolvány és bérletjegy ellenértékének 50%
- a halmozottan hátrányos helyzetű jogosult, illetve szülője, vagy más törvényes képviselője által beszerzett bérletigazolvány és bérletjegy ellenértékének 80 %-át,

téríti az önkormányzat a lejárt bérletjegy átadása ellenében a tanintézet házipénztárából a szülő, törvényes képviselő részére. E támogatásra kifizetett összeg 2018. évben 1 417 060 Ft volt. 50 %-os mértékű támogatás 77 fő részére 636 770 Ft, 80 %-os támogatás 44 fő részére 812 590 Ft összegben került kifizetésre.

III.5. Üdültetési támogatás

A gyermekek nyári táborozását, hasznos időtöltését az Önkormányzat több módon is támogatja évek óta. Egyik formája a Szigligeti Gyermekeudülőben megvalósuló üdültetés. Az elmúlt évek során egyre több gyermek számára biztosított a felhőtlen, élményekben gazdag, kellemes kikapcsolódás a Balaton partján.

Immár hagyományosan, tavaly 761, nyíregyházi gyermek táborozhatott 9 turnusban a szigligeti gyermekeudülőben. Az első turnus június 18. napján kezdődött, az utolsó augusztus 18. napján ért véget. A

turnusok hétfőtől-szombatig tartottak. A részvételi lehetőség minden nyíregyházi lakóhellyel rendelkező diák számára biztosított volt, aki nyíregyházi székhelyű, alapfokú iskolában tanul, függetlenül a fenntartó intézmény státuszától.

A táborozási díj a költségek számbavétele, valamint a tervezett létszám alapján került meghatározásra. Az általános iskolások 34.000,- Ft/fő költségtérítést fizettek turnusonként (6 nap/5 éjszaka). A befizetett összeg tartalmazta a résztvevők útiköltségét, a közüzemi díjakat, a strandbelépőt, a szállás és háromszori étkezés költségét, valamint a szakmai programok díját.

A táborozó gyermekek közül 10.000 Ft kedvezményben részesültek Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből adódó egyes feladatok végrehajtásáról szóló 54/2011. (XII.16.) önkormányzati rendelete alapján azok, akik rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak, vagy tartós beteg, vagy akinek szülei három vagy több kiskorú gyermekről gondoskodnak. Összesen 176 fő részesült így kedvezményes üdültetésben.

8. táblázat

Üdültetési támogatásban részesülők száma iskolánként

Intézmények	Támogatott gyermekek száma (fő)
Jókai Mór Református Általános Iskola	13
Nyíregyházi Móra Ferenc Általános Iskola	15
Petőfi Sándor tagintézménye	11
Nyíregyházi Bem József Általános iskola	17
• Gárdonyi Géza Tagintézménye	11
• Kazinczy Ferenc Tagintézménye	4
Nyíregyházi Egyetem Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium	8
Nyíregyházi Apáczai Csere János Gyakorló Általános Iskola és AMI	5
Nyíregyházi Kodály Zoltán Általános Iskola	24
Nyíregyházi Arany János Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium	16
• Szőlőskerti Tagintézménye	6
• Szabó Lőrinc Tagintézménye	7
• Zelk Zoltán Tagintézménye	22
Nyíregyházi Móricz Zsigmond Általános Iskola	4
• Kertvárosi Tagintézménye	13
Összesen	176

Forrás: Beszámoló a Szigligeti Gyermeküdülő 2018. évi működéséről

A táborban tej-, cukor-vagy lisztérzékenységben szenvedő tanulók is táborozhattak, részükre diétás étkeztetés biztosított volt.

III.6. Nyári táboroztatás

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata a város általános iskoláiba járó, nyíregyházi bejelentett lakcímmel rendelkező gyermekek számára 2018-ban is biztosította a nyári napközis tábort, a gyermekek érdeklődésének megfelelően. A táborozás 2018. június 18. és augusztus 10. között zajlott, 8 turnusban. A táborokba 1895 fő jelentkezett támogatott helyre, ami azt jelenti, hogy a szülőknek csak az étkezésért kellett fizetniük, de minden év közben járó étkezési kedvezményt a táborozás során is igénybe lehetett venni.

Minden jelentkező gyermek egy turnus támogatott helyre jelentkezhetett, második vagy több turnusban való részvétel önköltséges áron vált lehetővé.

9. táblázat

Kimutatás a nyári táboroztatás igénybevételéről

A tábor helyszíne	Turnusok száma	Részvevők száma (fő)
Sóstói Múzeumfalv	2	298
Úszótábor (Arany János Gimnázium és Általános Iskola uszodájának igénybevételével)	4	352
Kis Vakond tábor	8	809
Nyelvi napközis tábor (Sóstóhegy)	4	193
Angol napközis tábor (Nyírszőlős)	2	43
Foci tábor (Nyírszőlős)	3	186
Göllesz tábor (Göllesz Viktor Iskolában)	2	14
Összesen:	-	1895

Forrás: Beszámoló a nyári táborozásról, KÖZIM 2018.

A táborokban a gyermekeknek és életkori sajátosságaiknak megfelelő programok várták. Az ismeretszerzés mellett a sok mozgásra, sportra, játékra és élménygyűjtésre törekedtek a szervezők. A táborokban sérült gyermekek (látás, hallás sérült, kerekesszékes, asztmás, ételallergiás stb.) is részt tudtak venni, igényeik messzemenően figyelembe lettek véve.

A táborozásban résztvevő gyermekek/fizetendő térítési díj:

- három vagy több gyermekes család (273 fő, ill. tartós beteg (63 fő): 336 fő 1.285 Ft/turnus
- szociálisan rászoruló gyermek (132 fő), nevelt gyermek (15 fő): 147 fő 0 Ft/turnus
- többi gyermek: 1.117 fő 2.570 Ft/turnus
- önköltséges árat fizetett (2. vagy 3. turnusban is részt vett): 295 fő 15.000 Ft/turnus

A családok számára kedvező, hogy a gyermekek után ugyanazt az étkezési díjat kellett fizetniük- Gyvt. rendelkezéseinek megfelelően a nyári napközis táborban is alkalmazni kell az étkeztetésre vonatkozó szabályokat -, melyet a tanév során az iskolai étkeztetésben fizetnek, napi 514 Ft volt, azaz hetente 2.570 Ft-ba került a nyári táborban történt részvétel.

A tábor megszervezésének költsége 30.240.760 Ft volt, amelyből az önkormányzat 20.400.000 Ft összegű saját forrást biztosított.

III.7. Tanszercsomag juttatás

2014-től a helyi rendeletben foglaltak szerint az önkormányzat természetbeni formában tanszertámogatást nyújt minden év szeptemberben a nyíregyházi székhelyű általános iskolába beiratkozott, állandó nyíregyházi lakóhellyel rendelkező alsó tagozatos általános iskolai tanulók (1-4 évfolyam) részére.

2018. szeptember 1-jén, az első tanítási napon 4575 gyermek kapott tanszercsomagot, összesen 8.715.375 Ft értékben. A csomag füzeteket, rajzlapot, grafiteruzát, radírt, ecsetet, zsírkrétát stb. tartalmazott, az iskolai évfolyam szükségletének megfelelően. A csomag értéke összesen nettó 1.500 Ft/csomag volt. A gyermekek a csomagot az iskolákban személyesen vehették át.

III.8. Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj

Önkormányzatunk évek óta csatlakozik a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázathoz. Éves szinten 180-200 hallgatót támogat az önkormányzat havi 4.000-5.000 Ft-os támogatással, amelyet a Minisztérium egészít ki. Az ösztöndíj elméletileg három forrásból épül fel: települési önkormányzatok által nyújtott támogatás; a megyei önkormányzatok által nyújtott támogatás és a felsőoktatási intézményi támogatás. 2018-ban a Bursa Hungarica támogatásban részesítettek száma: 85 fő.

III.9. Rászoruló Hallgatókért Közalapítvány

A Közalapítvány évek óta egyszeri vissza nem térítendő támogatást nyújt felsőfokú tanulmányokat folytató hallgatók részére. A Közalapítvány Kuratóriuma 2018-ban két alkalommal tett közzé felhívást támogatás elnyerésére. Azon hallgatók pályázhattak a támogatásra, akik legalább 5 éve állandó nyíregyházi lakóhellyel, első diploma megszerzésére irányuló felsőoktatási hallgatói jogviszonnal, jó tanulmányi eredménnyel rendelkeznek és családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg a mindenkori legkisebb öregségi nyugdíj kétszeresét. A Kuratórium a pályázatok elbírálását követően 25.000-60.000 Ft összegű támogatást állapított meg 73 fő részére, összesen 3.100.000 Ft összegben.

IV. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása

A II. pontban foglaltak szerint a személyes gondoskodást nyújtó ellátások rendszerében 2018. január 1-től változás történt. Fenntartóváltás következtében önkormányzati társulási fenntartásból Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának fenntartásában került a gyermekjóléti szolgáltatást, a család és gyermekjóléti központ szolgáltatásait, a gyermekek napközbeni ellátását és a gyermekek átmeneti elhelyezését biztosító Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ és a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény.

IV.1. Gyermekjóléti szolgáltatás, család és gyermekjóléti központ

A gyermekjóléti szolgáltatást és a család és gyermekjóléti központ szolgáltatásait a Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ biztosítja 2016. január 1-től. Az intézmény települési szinten, azaz Nyíregyháza területén, Nyírparcban, Sényőn és Nyírtúrán működtette a gyermekjóléti szolgáltatást, amely 2018-ban kibővült Nagycserkesz és Kálmánháza területére. Járási szinten - azaz 15 településre kiterjedően – a gyermekjóléti központ szolgáltatásai, valamint hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységek tartoztak feladatkörükbe, melynek keretében az esetmenedzser többek között - kezdeményezte a gyermek védelembe vételét, javaslatot készített a gyermek védelembe vételére, illetőleg védelembe vett gyermek esetében elkészítette a gondozási-nevelési tervet, szociális segítőmunkát koordinált és végzett.

A II. pontban a változások között említettük, hogy 2018. szeptember elsejétől bevezetésre került az óvodai, iskolai szociális segítő tevékenység, amely feladat ellátási területe a Nyíregyházi járás 15 települése, illetve ezeken a településeken működő köznevelési intézmények.

Az intézmény már 2017. októberben megkezdte az óvodai és iskolai szociális munka tevékenységet az EFOP-3.2.9-2016-00042 projekt keretében, mint kísérleti program. A projektben hat intézménnyel kötöttek együttműködési megállapodást, összesen 3121 gyermeket bevonva. A projekt elemek közül kiemelve néhányat: mindennapi volt a pedagógusok segítése a jelzőrendszeri kötelezettségük felismerésében, annak

fontosságának tudatosításában, a kompetencia határok felállításában. Több alkalommal valósult meg a szülők közvetlen bevonása a probléma kezelésébe, a rászorult családok segítése helyi szinten adomány szervezésével.

2018. szeptemberétől – a jogszabályi előírás szerint már, mint kötelező feladat - decemberéig az intézmény kialakította az új szolgáltatás logisztikai hátterét, működési feltételeit. A Nyíregyháza, Tűzoltó u. 1. szám alatti ingatlanban létrejött tanácsadói központban kaptak helyet az óvodai, iskolai szociális segítő kollégák (a kollégák 4 napot az adott oktatási, nevelési intézményben töltenek, egy napon pedig szakmai megbeszélések, egyeztetések, adminisztráció elkészítése zajlik a Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központban). Október, november és december hónapban fokozatosan kerültek felvételre az óvodai és iskolai szociális segítők. A felkészülési időszak alatt a szakmai anyagok, a protokoll, a vonalvezető, a különböző adatlapok, a csoportfoglalkozások kidolgozása megkezdődött. A szakemberek felkészítése folyamatos volt az intézményekben való munkavégzésre. Családsegítők munkájával ismerkedtek, esetkonferenciákon, team couchingon, szupervízió, csoportfoglalkozásokon, belső képzéseken vettek részt.

A segítők a feladatellátást intézményi szintén 2019. január első heteiben kezdték meg a járás közoktatási intézményeiben:

- Ennek keretében bemutatkoztak az intézményekben (tantestületi értekezleteken, szülői értekezleteken, honlapokon keresztül stb.),
- együttműködési megállapodásokat kötöttek,
- kialakításra kerültek az időbeosztások, a fix fogadóórák meghatározása,
- jelen voltak értekezleteken, esetmegbeszéléseken, esetkonferenciákon, közösségi programokon,
- kapcsolat felvétel történt az óvodai-iskolai pszichológusokkal, védőnőkkel és több civil szervezettel.

Gyermekjóléti szolgáltatás

A gyermekjóléti szolgálat települési szinten látja el a gyermekjóléti szolgáltatás és a családsegítés feladatait. A gyermekjóléti szolgáltatás feladatai körében a családban történő nevelésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése, valamint a kialakult veszélyeztettség megszüntetése érdekében tevékenykedik. A kliensközpontúság érdekében az ügyfelek Nyíregyházán 3 telephelyen (Északi, Déli és Huszár telepi telephely,) valamint Sényőn, Nyírturán, Nyírpazonyban, Nagycserkeszen és Kálmánházán kereshetik fel a szolgálatot. 2018-ben összesen 2917 fő vette igénybe az intézmény szolgáltatásait, amely 1426 családot jelentett Nyíregyházán.

10. táblázat

A gyermekjóléti szolgáltatást igénybevevők létszáma 2018-ban telephelyenként

Igénybevétel módja	Nyíregyháza, Május 1 tér10/A telephelyen (fő)		Nyíregyháza, Vécsey u. 15. telephelyen (fő)		Nyíregyháza, Huszár tér 5. telephelyen (fő)	
	gyerek	család	gyerek	család	gyerek	család
együttműködési megállapodás alapján	617	200	515	161	533	208
nem együttműködési megállapodás alapján	391	271	522	324	339	261
összesen	1008	471	1037	485	872	469

Forrás: Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ

11. táblázat

A gyermekjóléti szolgáltatást igénybevevők létszáma Sényő, Nyírtura és Nyírpazony településeken

Igénybevétel módja	Sényő		Nyírtura		Nyírpazony		Kálmánháza		Nagycserkesz	
	gyerek	család	gyerek	család	gyerek	család	gyerek	család	gyerek	család
együttműködési megállapodás alapján	27	10	26	7	23	9	72	30	135	40
nem együttműködési megállapodás alapján	10	8	2	2	9	5	25	24	36	24
összesen	37	18	28	9	32	14	97	54	171	64

Forrás: Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ

A gyermekjóléti szolgálat családsegítői és a gyermekjóléti központ eszményvezetői partneri viszonyban dolgoznak együtt, az eszményvezető a család eszményvezetőként a családsegítővel illetve az érintett tanácsadókkal, szakemberekkel együtt közösen határozzák meg a probléma megoldásához vezető utakat. A családsegítő alapellátás keretében gondozza a családokat, és segíti a cselekvési tervben meghatározott feladatok teljesülését.

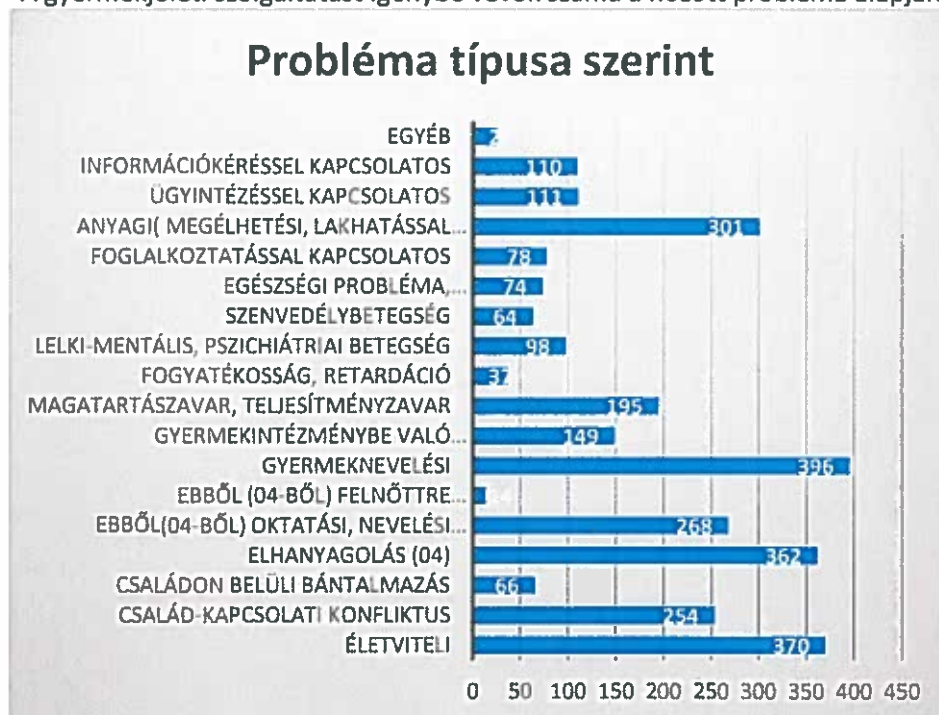
Az Északi telephely ellátási területén az elsődleges problémák közül a leggyakoribb az elhanyagolás volt, amelyből az oktatási, nevelési elhanyagolás, igazolatlan hiányzások jelentkeztek jelentős számban.

A Déli telephelyen is elsődleges volt az igazolatlan iskolai mulasztások, de elhanyagolás, életviteli problémák, anyagi problémák is jelentkeztek a segítséget kérő családoknál.

A Huszár telepi telephelyen nagyon magas a napi ügyfélforgalom, amely a telephely elhelyezkedéséből is adódik. A jelzések jelentős része itt is iskolai igazolatlan hiányzás miatt érkezik, de jelentős számú a védőnői jelzés, amely kiskorú várandóssal, válsághelyzetben levő kismamával kapcsolatos.

A nyíregyházi területen kívüli 5 településen az ügyfelek számára nyitva álló helyiségekben történik az ügyfélfogadás. A 9. táblázat adatai jól mutatják, hogy Nagycserkesz településen magas a szolgáltatásokat igénybe vevők száma. A főbb problémák között gyermeknevelési problémák adódnak és magas az életviteli, anyagi, megélhetési gondokkal küzdő családok száma a településeken.

A gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevők száma a hozott probléma alapján

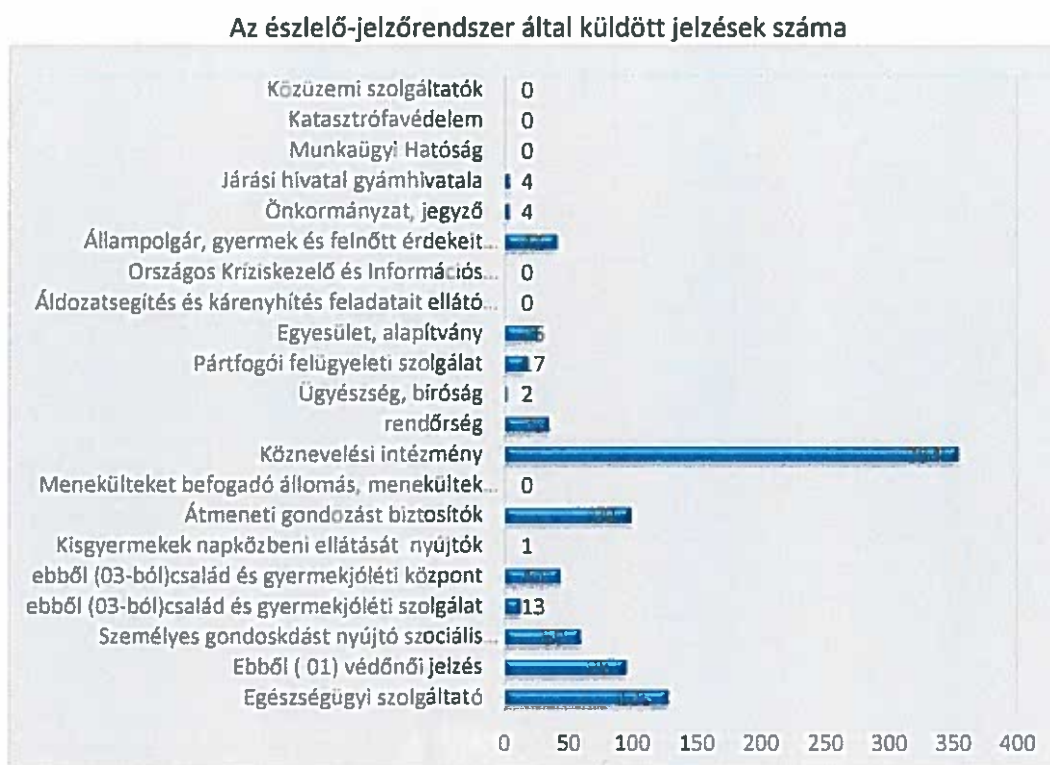

Forrás: Nyíregyházi Család és Gyermekjóléti Központ

Települési jelzőrendszer

A jogszabályi előírásoknak megfelelően a gyermekjóléti szolgálatok a gyermek veszélyeztetettségét, illetve a család, a személy krízishelyzetét észlelő rendszert működtetnek. Mivel a gyermekjóléti szolgálat több családsegítőt foglalkoztat, közülük települési jelzőrendszeri felelőst kell kijelölni. A jelzőrendszeri felelős feladata a veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer szervezése, összehangolása és működtetése. ő

Az elmúlt évben a legtöbb jelzés kiskorúak esetében az oktatási- nevelési intézményektől érkezett, amelyek oka az iskolai hiányzások kiemelkedően magas száma. Már 20 órát meghaladó hiányzásoknál a pedagógusok felveszik a kapcsolatot a szolgálattal, 50 órát meghaladó iskolai hiányzás pedig védelembe vételi eljárást von maga után.

Forrás: Nyíregyházi Család és Gyermekjóléti Központ

Felnőttek esetében az egészségügyi szolgáltatóktól, különösen védőnői jelzések érkeznek a legmagasabb számban a gyermekjóléti szolgálathoz, illetve a lakossági jelzések száma kiemelkedő.

Gyermekjóléti központ

A Gyvt. 40/A. § (2) bekezdése szerint a gyermekjóléti központ a gyermekjóléti szolgálat általános szolgáltatási feladatain túl a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, veszélyeztetettségének megelőzése érdekében, a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében biztosít

- utcai- és lakótelepi szociális munkát,
- kapcsolattartási ügyeletet, ennek keretében közvetítői eljárást,
- kórházi szociális munkát,
- gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot,
- jogi tájékoztatásnyújtást és pszichológiai tanácsadást.

A gyermekjóléti központ ezen túlmenően a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el, amelynek keretében az esetmenedzser:

- kezdeményezi a gyermek védelembe vételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztetettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét,

- javaslatot készít a veszélyeztetettség mértékének megfelelően a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására, valamint a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére,
- együttműködik a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel a bűnismétlés megelőzése érdekében,
- a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében szociális segítőmunkát koordinál és végez,
- utógondozást végez,
- védelembe vett gyermek esetében elkészíti a gondozási-nevelési tervet, szociális segítőmunkát koordinál és végez, illetve a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet a készít,
- szakmai támogatást nyújt az ellátási területén működő gyermekjóléti szolgálatok számára.

A gyermekjóléti központ ellátási területe a Nyíregyházi járás területe, amelyhez 15 település tartozik. A Központban 13 esetben végzi a szakmai tevékenységet. A központ szolgáltatásait összesen 5276 személy vette igénybe, ebből 411 fő speciális szolgáltatásba részesült. Jogerős hatósági intézkedésben érintett esetenedzseri tevékenységet igénybe vevőknek a száma 2449 fő. Ezek a számok nem csak kiskorúakat, hanem a család felnőtt tagjait is tartalmazzák.

12. táblázat

Leggyakoribb hatósági intézkedésekhez kapcsolódó esetenedzseri tevékenységben érintettek száma települések szerint

	Védelembe vett	Ideiglenes hatállyal elhelyezett	Nevelésbe vett	Utógondozás, szakellátásból kikerült
Nyíregyháza	372	8	175	6
Nagycserkesz	38	1	25	1
Napkor	19	0	11	0
Apagy	6	0	6	1
Kálmánháza	9	0	0	0
Nyírpazony	3	0	0	0
Nyírtura	10	0	0	0
Sényő	2	0	0	0
Újfehértó	8	0	3	1
Rakamaz	23	0	29	1
Tiszanagyfalu	7	0	3	0
Tímár	22	0	11	1
Nyírtelek	41	2	38	0
Kótaj	20	1	11	0

Forrás: Nyíregyházi Család és Gyermekjóléti Központ

2018-ban 580 védelembe vett, 312 nevelésbe vett és 12 ideiglenes hatállyal elhelyezett kiskorút gondozott a Központ. Szembetűnő a tinédzserek nagyszámú aránya. A 6-13 éves gyermekek esetében 205 fő, a 14-17 éves korosztályban 237 fő a védelembe vett kiskorúak száma.

A gyermekek veszélyeztetettségének okait vizsgálva magasan kiemelkednek a gyermekek közvetlen környezetében fellelhető okok. Kiemelkedő számok mutatkoznak a szülők, család életvitelében, a nevelési problémákban, családi konfliktusokban. Ezzel egyenesen arányos az 50 órát meghaladó igazolatlan hiányzások miatt védelembe vett kiskorúak száma. Egyre több alkalommal érkezik jelzés a jelzőrendszeri tagoktól bántalmazásra utaló jelekről. Ezekben az esetekben a Központ mérlegelés nélkül azonnal megteszi a szükséges intézkedést, jelzéssel élnek a gyámhivatal felé, majd a rendőrség szakemberei kivizsgálják az ügyeket.

Az elmúlt évben 85 család, 115 gyermekének esetében sikerült a védelembe vételt megszüntetni, mivel a gondozási folyamat eredményre vezetett. Ezekben az esetekben az alapellátás keretében végzett segítségnyújtás elegendőnek bizonyult az esetlegesen felmerült problémák megfelelő kezelésére.

A gyermekjóléti központ speciális szolgáltatásokat nyújt, melynek formái: jogi tanácsadás, pszichológiai tanácsadás, életvezetési tanácsadás, készenléti szolgálat, kapcsolattartási ügyelet és kórházi szociális munka.

A szolgáltatások közül a leginkább igénybe vett szolgáltatás a jogi tanácsadás. 2018-ban 263 alkalommal történt jogi tanácsadás, mely 190 ügyfelet jelentett. Az ügyfelek többségében családjogi kérdésekkel keresik fel az intézményt. Az ügyek többségükben szülői felügyelet gyakorlásának rendezésére és az ezzel kapcsolatos kérdéseknek (tartásdíj megállapítása, kapcsolattartás szabályozása) a rendezésére irányultak. Nehézségként jelentkezett a 2018. január 1-jén életbelépő új perrendtartás, az, hogy ehhez még nem alakult ki egységes bírósági gyakorlat, és bár elvileg a jogi képviselő nélkül eljáró ügyfeleknek jogszabályi formanyomtatványt kell(ene) csak kitölteni a keresetindításhoz, ennek kitöltése számukra sem egyértelmű és járásbíróként is más volt az elvárt tartalom.

Folytatódik a tendencia, mely alapján egyre nagyobb számban fordulnak elő végrehajtási ügyek, jellemzően a nehéz anyagi körülmények miatt a szüneteltetéshez vagy a felfüggesztéshez kérnek segítséget az ügyfelek, illetve a végrehajtást megelőzően a fizetési meghagyás értelmezése és az azzal kapcsolatos ellentmondás megfogalmazásához.

Az ügyek másik nagy csoportját a teljesen egyedi problémák jelentették, melyek a gyermek iskolából történő kizárásával szembeni fellebbezéstől, ingatlanokra kötött bérleti szerződések érvényességének megállapításán át, az azokkal kapcsolatos jogokról/kötelezettségekről való tájékoztatás kérésén keresztül, a kölcsönszerződések áttanulmányozása és azokkal kapcsolatos panaszok megfogalmazásáig igen szerte ágazók.

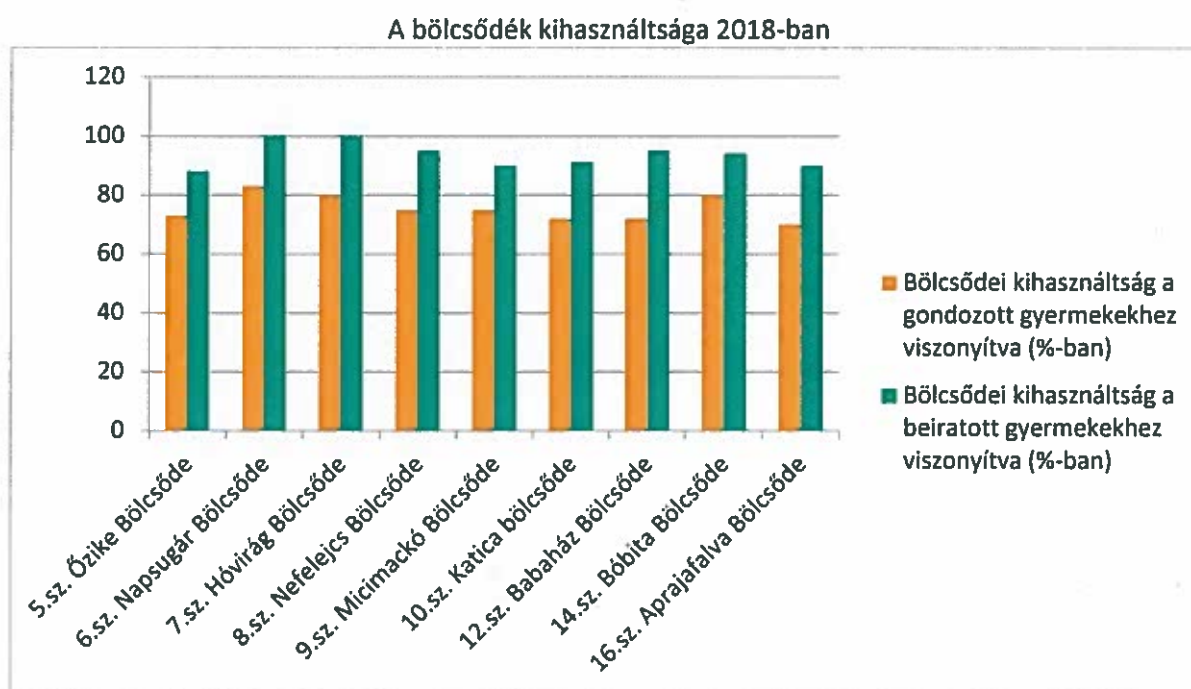
IV.2. Gyermekek napközbeni ellátása

A gyermekek napközbeni ellátását a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény szervezeti keretébe tartozó 9 bölcsődében biztosítja Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata, összesen 716 férőhelyen.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből adódó egyes feladatok végrehajtásáról szóló 54/2011. (XII.16.) önkormányzati rendelet szabályai alapján, az igénylő a bölcsődei ellátást a szolgáltatás igénybevételét megelőző legfeljebb 2 hónapon belül kérelmezheti. Ez lehetővé teszi, hogy a bölcsődei ellátásba való bekerülés folyamatos és rugalmas legyen.

A bölcsődék kihasználtság eltérő, egyfajta ciklikus változást mutat: az év kezdetétől (januártól) egészen szeptember hónapig általánosságban növekedés jellemzi a szolgáltatást igénybevevők számát, míg szeptemberben kismértékű csökkenés tapasztalható, ezt követően pedig ismételten egyre több gyermek jár a bölcsődékbe, a következő év szeptemberéig. A szülők ehhez az időszakhoz szokták igazítani gyermekük óvodába történő be (át) iratkozását.

4. ábra

Forrás: Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény

Összességében a gyermeklétszám alakulása kiegyensúlyozott képet mutat az év folyamán. A bent lévő gyermekek létszámát nagyban befolyásolják az adott időszakban jelentkező megbetegedések. Továbbá változtak a szülői igények is, az oktatási szünetekben gyakran tartják otthon a kisebb testvéreket is. A kihasználtság mértéke a beiratott gyermekekhez viszonyítottan 93 %, a gondozott gyermekekhez viszonyítottan pedig 74 % volt 2018-ban.

A bölcsődék működési területe Nyíregyháza, Nyírpazony Nagyközség és Nagycserkesz Község, tehát 3 településről fogadták az intézménynek a gyermekeket. Az év folyamán a bölcsődében 1184 fő ellátott gyermek az alábbi településekről érkezett:

- Nyíregyháza: 1166
- Nyírpazony: 15 fő
- Nagycserkesz: 3 fő.

A bölcsődékben 12 és 14 fős gyermekcsoportok működnek. A csoportok kialakítását minden évben a felvett gyermekek életkori összetétele határozza meg, amelyet a nevelési év kezdetén határozatlanban rögzítenek.

A bölcsődékben a megfelelő tárgyi és elhelyezési feltételek biztosítottak. Az elmúlt évben a TOP-6.2.1.-16-NYI-20017-00001 pályázat keretében 4 bölcsőde külső-belső felújítása ill. eszközbeszerzése valósult meg.

2018. június közepétől 2018. november közepéig tartott annak a beruházásnak a megvalósítása, melynek keretében a 16. számú Aprajafalva, az 5. számú Őzike és a 9. számú Micimackó Bölcsődében akadálymentesítés, belső ajtók cseréje, helyiségek festése, a főzőkonyhák felújítása, korszerűsítése, belső tér és falburkolatok, valamint beépített bútorok cseréje történt meg, továbbá új főzőkonyhai berendezések és a bölcsődei munkát segítő eszközök, berendezések, bel- és kültéri játékok kerültek beszerzésre. A 16. számú Aprajafalva Bölcsődében a fenti fejlesztéseken túl az energetikai korszerűsítés keretében, a homlokzat hőszigetelése és a fűtési rendszer korszerűsítése, valamint a terasz, lépcsők, járdák felújítása is megvalósult. Az infrastrukturális fejlesztéssel nem érintett 6. számú Napsugár Bölcsődében szintén a nevelő-fejlesztő munkához és a gyermekek készségeinek fejlesztéséhez szükséges eszközök, berendezések, valamint kül- és beltéri játékok kerültek beszerzésre.

A pályázati forrás mellett önkormányzati forrásból további fejlesztések valósultak meg. Így a 6. számú Napsugár Bölcsődében az öntöttvas radiátorok cseréje modern lapradiátorokra, belső nyílászárók cseréje történt és kialakításra került 6 m² nagyságú homokozó. A 7. sz. Hóvirág Bölcsődében a csoportszobák padlóburkolása, a 8. számú Nefelejcs Bölcsődében a folyosó padló és falburkolatának cseréje és festése történt meg. A 10. számú Katica Bölcsődében a főbejárat és gazdasági bejárat lépcsőinek burkolása, a konyha festése, valamint a csoportszobák ablakaira redőnyök és napellenzők felszerelése valósult meg. A 12. számú Babaház Bölcsődében járdafelújítás, 3 gondozási egység gyermeköltözőjében és a babakocsi tárolóban aljzatburkolás, nyolc gyermekcsoportban a beltéri szekrények cseréje, és a 14. számú Bóbita Bölcsődében a felnőtt öltözőszekrény cseréje történt.

Bölcsődei térítési díjak

A Gyvt. 147. § (2) bekezdése értelmében a fenntartó a bölcsőde esetében kiszámítja az intézményi térítési díjat, melyet külön meg kell határozni az étkeztetésre és a gondozásra vonatkozóan. Az étkeztetés nyersanyagköltségeit Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése határozatban állapítja meg. Az intézményi térítési díjának alapja az élelmezés nyersanyagköltségének egy ellátottra jutó napi összege.

Az étkezési díj napi összege 2018 január 1-től 443 forintra emelkedett, a diétás étkezésé 564 Ft volt, azonban a gondozási díjat továbbra sem vezette be az önkormányzat.

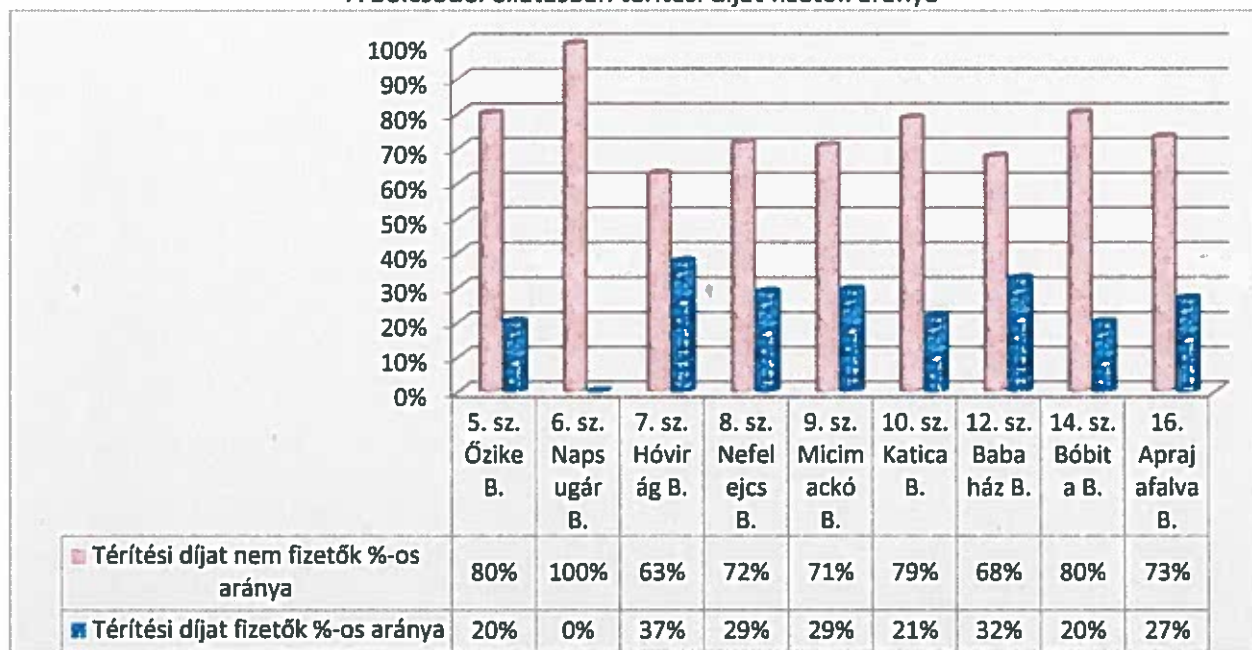
A Gyvt. rendelkezéseinek megfelelően ingyenes a gyermekétkeztetés a bölcsődei ellátásban részesülő gyermek részére, amennyiben

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
- tartósan beteg vagy fogyatékos,
- családjában tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkal csökkentett összegének 130%-át, vagy
- nevelésbe vették.

Az ingyenes étkezést igénybe vevő gyermekek száma magas volt 2018 évben is.

5. ábra

A bölcsődei ellátásban térítési díjat fizetők aránya

Forrás: Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény

A kilenc bölcsődében összesen 1184 fő gyermek ellátására került sor. Ebből 883 fő, azaz a gyermekek 75%-a ingyenes étkezésre volt jogosult. Az ingyenes étkezést 72 %-ban az alacsony jövedelem jogán igényelték a szülők.

IV.3. Gyermekek átmeneti gondozása

A gyermekek átmeneti elhelyezése Nyíregyházán a családok átmeneti otthonaiban [önkormányzati fenntartású intézményben, ellátási szerződés keretében egyházi fenntartásban (Oltalom Szeretetszolgálat) és nem állami fenntartású (Magyar Vöröskereszt Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szervezet)] és egy gyermekek átmeneti otthonában történik.

Az önkormányzati fenntartású **családok átmeneti otthona** 2002-től biztosítja az otthontalanná vált szülő kérelmére a lakhatást biztosító átmeneti elhelyezést. A 40 férőhelyes intézmény befogadja az életvezetési problémák vagy más szociális és családi krízis miatt otthontalanná vált, védelmet kereső szülőt és gyermekét, a válsághelyzetben lévő bántalmazott vagy várandós anyát, illetve a szülészetéről kikerülő anyát és gyermekét, valamint a várandós anya kérelmére az anya élettársát vagy férjét, segítséget nyújt a szülőnek gyermeke szükség szerinti ellátásához, gondozásához, neveléséhez, biztosítja a szülő számára a gyermekével való együttes lakhatást és a szükség szerinti ellátást, a szülőknek az ellátás mellett jogi, pszichológiai és mentálhigiénés segítséget nyújt, valamint közreműködik – a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve – az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében.

A **Családok Átmeneti Otthona** 40 fő ellátott (szülő és gyermek) befogadásáról tud gondoskodni két emeleten, 20 lakószobában. Minden család részére külön lakószoba biztosított, szintenként 3 konyha, vizes blokk, mozgáskorlátozott fürdőszoba WC-vel a földszinten mosókonyha, kapcsolattartó szoba, a második emeleten közösségi szoba áll a lakók rendelkezésére. Az épület alkalmas éjszakai és nappali tartózkodásra. Az otthonban folyamatos munkarend szerinti munkavégzés van.

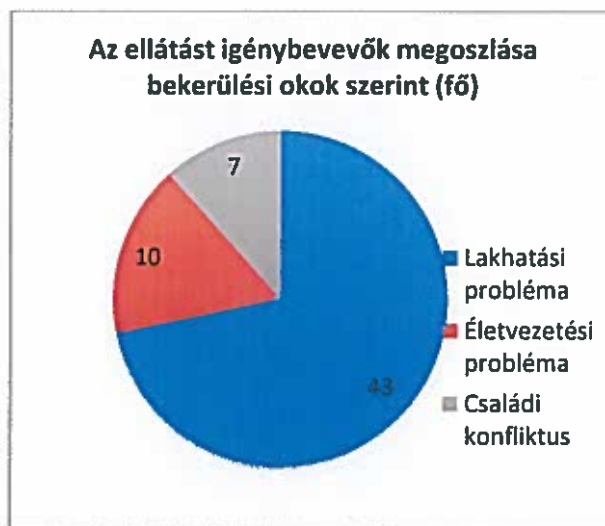
A **Családok Átmeneti Otthona** (Nyíregyháza, Tokaji út 3.) épülete előtti bejárat akadálymentesített, az épület mozgássérült lifttel ellátott. A **Családok Átmeneti Otthona** feladatait Nyíregyháza és Nyírpazony közigazgatási területén látja el.

A családok támogatása a családban hatékonyan működő erőforrások felkutatására és ezen erőforrások eredményes működtetésére irányul, mely hozzájárul a család szocializációs funkciójának minél szélesebb körű kibontakozásához. Ennek eszközei a napi kapcsolattartás, egyéni beszélgetés, szülőcsoport foglalkozások és a lakógyűlés. Az intézmény szolgáltatásai az ellátottak szükségleteihez igazodóan a

- konfliktuskezelési szolgáltatás – facilitáció,
- konfliktuskezelési szolgáltatás – mediáció,
- zenés-táncos gyermekcsoport,
- iskolai felzárkóztatás,
- szabadidős gyermekprogramok,
- hasznos javak mentése.

Az átmeneti gondozás egyik legfontosabb alapelve – a család rendszerszemléletének megközelítése mellett – a szoros együttműködés a család életében részt vett szakemberekkel, hiszen a megoldás kulcsa nem egy személy vagy szervezet kezében van, hanem mindazokban, akik érintettek az adott esetben. A komplex segítségnyújtás érdekében, az együttműködés az érintett szakemberekkel, szervezetekkel, intézményekkel nélkülözhetetlen.

Az intézmény kihasználtsága 97,61% volt az elmúlt évben, naponta átlagosan 39 fő vette igénybe a szolgáltatást. 2018. évben új ellátást igénybe vevőként 10 család költözött az intézménybe, összesen 38 fő, ebből 22 fő volt gyermekkorú. Intézményi jogviszonya a 2017. évből a 2018. évben összesen 6 családnak, 22 főnek, ebből 11 gyermek és 10 felnőtt korú személynek maradt fenn.

Forrás: Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény

Az intézménybe kerülés okai között leggyakrabban a lakhatási probléma áll.

Mind az intézmény kihasználtsága, mind pedig a naponta átlagosan az ellátást igénybe vevők száma alapján az előző évhez viszonyítva emelkedést tapasztalható. 2018. évben 6 családnak, összesen 17 főnek szűnt meg intézményi jogviszonya, 3 család vonatkozásában eredményre vezetett az átmeneti gondozás, vagyis a kérelem benyújtásának időpontjában megnevezett lakhatást veszélyeztető okok már nem álltak fenn, a család megerősödött, önálló életet kezdett. 2 család átmeneti gondozása más nappali ellátást nyújtó intézménybe folytatódott, 1 családnak pedig házi rend súlyos megsértése miatt szűnt meg az intézményi jogviszonya.

Az átmeneti gondozás eredményességét mutatja az ellátást igénybe vevők számában történő változás, a mutatószámok növekedése. Az intézmény alapelveiben megfogalmazottaknak megfelelően odafigyel arra, hogy az ellátást igénybe vevők intézményi jogviszonyának megszüntetése a család lakhatási körülményeinek rendezését jelentse, a szolgáltatást igénybevételét jelentő okok megszüntetését.

A **gyermekek átmeneti gondozása** olyan komplex szolgáltatás, melynek során intenzív munka történik a gyermekkel és annak családjával. Célja, hogy azokban a családokban élő gyerekeknek, akik átmenetileg ellátás nélkül vagy elhelyezés hiányában gondozás, nevelés, lakhatás nélkül maradnának, valamint akiknek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett, testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésüket elősegítő ellátást biztosítson, ideiglenesen pótolja a szülői gondoskodást.

A család életében egy sajátos helyzet, amikor a gyermek bekerül az átmeneti otthonba. A gyermek továbbra is a család részét képezi, törvényes képviselője nem változik, azonban új helyre költözik. A gyerekek és a szülők is nehéz, felbomlik a család addigi egyensúlya, s ez arra készteti a szülőt, hogy motiváltabbá váljon arra, hogy a problémája rendeződjön és gyermeke újra otthon élhessen.

A gyermekek átmeneti otthona –szolgáltatás feladata egyfelől, hogy teljeskörűen ellássa a gyermekeket a szülő/törvényes képviselő akadályoztatása esetén, másfelől, hogy segítséget nyújtson a családnak az átmeneti gondozás okát képező problémája megoldásában, annak érdekében, hogy a gyermek minél hamarabb visszatérhessen családjába.

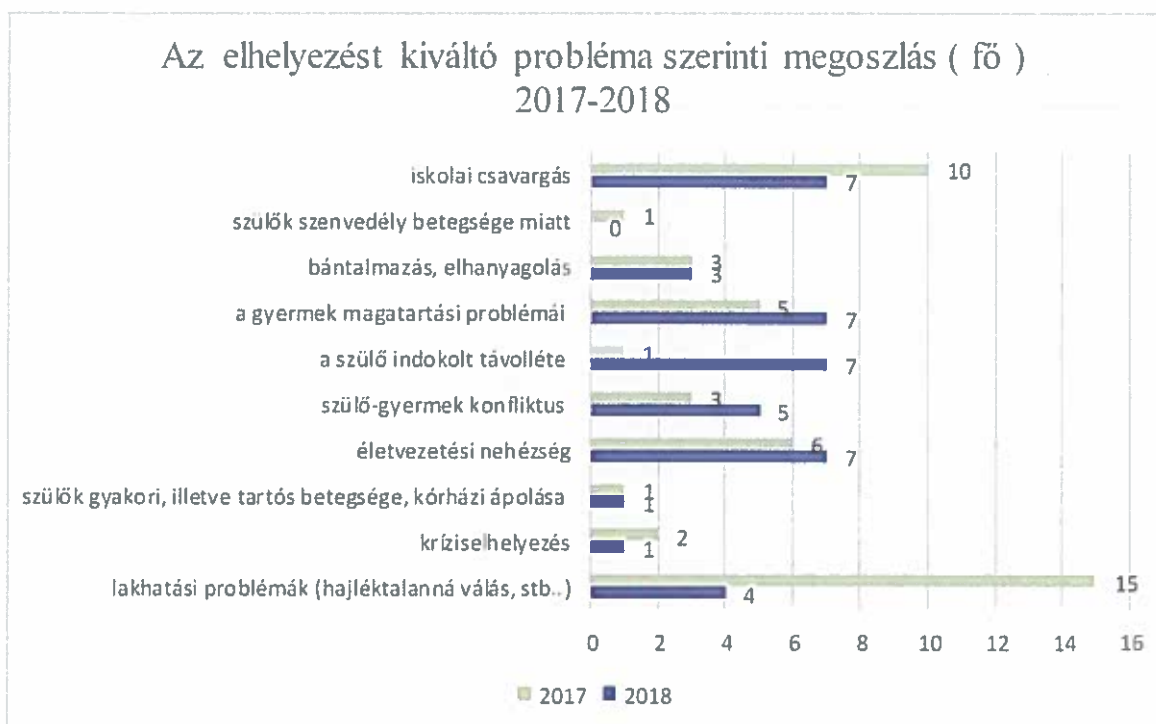
Nyírszőlősön 1999-től működik a gyermekek átmeneti otthona. Ellátási területe 2018-ban Nyíregyházán kívül 7 településre (Nyírpazony, Ibrány, Kálmánháza, Nagycserkesz, Napkor, Paszab, Tiszatelek) terjedt ki. 2018-ban 1 fő érkezett a kistérségből, Napkorról, aki eredetileg is Nyíregyházára járt iskolába, így az iskoláztatás folytonossága zavartalan volt.

2014 őszétől a szakmai munkát egy korábban benyújtott uniós pályázatnak köszönhetően korszerű, tágas, akadálymentes, minden igényt kielégítő épületben 2-3-4 ágyas szobákkal, szintenként kényelmes nappalival, csoport szobákkal, szülő fogadására alkalmas helyiséggel, nemenkénti vizesblokkal rendelkező helyen végezhetik. Az eltelt pár év alatt bebizonyosodott, hogy az átmeneti otthon modernizálásának mind a szűkebb és tágabb közösség életében pozitív következményei és eredményei lettek. Ezek egy része közvetlenül megmutatkozik a mindennapi munka folyamán, míg az eredmények másik része csak hosszabb távon lesz érzékelhető. Az épület esztétikailag lehetővé tette egy olyan környezet kialakítását, amelyben mind a gyermekek, mind a nevelők, mind a szülők jól érzik magukat és eredményesen tudják feladataikat végezni. A megfelelő funkciójú helyiségek kialakításával a mindennapi szakmai munka gördülékenyebbé és színvonalasabbá vált. A gyerekek napirendje hatékonyabban megszervezhető és nagyobb hangsúlyt fektethetünk a felzárkóztatásra, tehetséggondozásra és egyéni fejlesztésre. Az átköltözés óta a gyerekekkel együtt folyamatosan szépítik, dekorálják az új otthont, a gyermekek által létrehozott munkákkal díszítik az otthon falait.

Az intézmény 16 férőhelyes, 6-18 éves gyermekeket fogad, akiknek biztonságot, az intézmény munkatársainak személyes, segítő munkája révén nyugodt légkört, életkoruknak és állapotuknak megfelelő életfeltételeket biztosítunk, figyelve arra, hogy a testvéreket ne szakítsuk szét. Segítjük a tanulásukat és szabadidejük hasznos eltöltését. A gyermekek eredeti intézményi kapcsolatai (óvoda, iskola, védőnő, háziorvos) az esetek többségében továbbra is változatlanul fenntarthatók. Szállításukat kisbusszal végzik, de a nagyobbak bérlettel, önállóan közlekedhetnek. Bekerüléskor az intézmény jelzi az iskola felé a gyermek elhelyezésének tényét, így az osztályfőnökök, a gyermekvédelmi felelősök partnerek tudnak lenni abban, hogy naprakészen követhesse az átmeneti otthon a gyermekek előrehaladását, iskolába járását (pl. azonnal jelzést kapnak, ha nem mennek iskolába, de sajnos vannak olyanok is, akik minden lehetőséget megtalálnak az iskolakerülésre). Külön üzenő füzetben tájékoztatja egymást a gyermekjóléti és a köznevelési intézmény, illetve az e-napló is segítséget nyújt, hogy friss információkat kapjanak az iskolákban történekről.

Az átmeneti gondozás igénybevételének okai széleskörűek, összetettek. Ezek között megjelennek a lakhatási problémák, a szülő betegsége, a szülő távolléte, a szülő életvezetési problémái, szenvedélybetegsége, családon belüli konfliktus, a gyermek magatartási problémái, iskolai csavargás, a bántalmazás, elhanyagolás.

Az ellátás igénybevételének oka a „hozott” probléma sokszor nagyon összetett, és az átmeneti gondozás alatt az eset feltárása során több gondra is fény derül. Gyakori, hogy azért kerülnek be gyermekek, mert nem járnak iskolába. Napközben csellengenek, majd hazatérnek, mintha iskolában lettek volna. Ez több okból is veszélyes: egyrészt nem végzik el az iskolát, másrészt könnyen bűncselekménybe keveredhetnek.

Forrás: Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény

A diagram adataiból megállapítható, hogy a gyermekek átmeneti otthona szolgáltatásainak igénybevétele tekintetében kiemelkedő szerepet töltenek be a szülő életvezetési problémái, a családi konfliktusok, az iskolai csavargás és a gyermek magatartási problémái.

Az előző évről átgondozott gyermekekkel együtt 41 gyermeket látott el az intézmény. Az átmeneti gondozásból 29-en kerültek ki, akik közül 28-an kerültek vissza családjukba, 1 gyermek esetében más gyermekvédelmi intézkedésre került sor. 2018. év végén 16-an tartózkodtak bent. Ezek az adatok 80 %-os kihasználtságot és 13 fős átlagléttszámot eredményeztek.

A gondozási idő hosszát a probléma összetettsége befolyásolja. A legtöbben 4-6 hónap gondozási időt töltenek el az intézményben. Ennyi idő szükséges ahhoz, hogy egy családi konfliktus rendeződjön, vagy az életvezetési problémákra megoldást találjanak, esetleg megfelelő lakhatást biztosítsanak. A leghosszabb gondozási idő azért keletkezett, mert az óvodába járás nehezített volt, napi szinten nem tudták megoldani az eljutást. Krízis elhelyezés egy esetben fordult elő.

Az elmúlt két évet összehasonlítva az átmeneti gondozásból kikerült gyermekek közül arányában többen (28-an) kerültek vissza családjukba, míg szakellátásba csak egy fő.

A gyermekek átmeneti otthonából történő kilépés irányai

Év	Szüleihez hazakerült	Gyermekvédelmi szakellátásba került	Családok átmeneti otthonába került	Összesen
2017	25	7	4	36
2018	28	1	0	29

Forrás: Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény

V. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások

A Gyvt. szerint a szolgáltatót, intézményt, hálózatot a jogszabályokban és a szolgáltatói nyilvántartásban foglaltaknak megfelelően kell működtetni, amelyet a működést engedélyező szerv ellenőriz. 2014-től az ellenőrzés megindításáról szóló értesítéseit elektronikus úton közli az ellenőrző szerv.

A Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézményben a bölcsődék vonatkozásában végzett külső ellenőrzések

- ENERGO-LINE Kereskedelmi és Szolgáltató Kft: Erősáramú berendezések felülvizsgálata, Érintésvédelmi- és szabványossági felülvizsgálat.
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Földhivatali Főosztály-Hatósági ellenőrzés
- Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal: Minőségvezérelt közétkeztetés program.
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatala Népegészségügyi Főosztály: Hatósági ellenőrzés.
- Spinkler Tűzvédelmi Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.: Tűzoltó készülékek felülvizsgálata, ellenőrzése.
- D és F Konzulting Kft.: tűzvédelmi ellenőrzés.
- "Tűz megelőzés" Tűz-, Munka-, Környezetvédelmi, Tanácsadó, Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.: munkavédelmi szemle.
- Bodnár-Team Plus Kft. Időszakos érintésvédelmi felülvizsgálat,
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Szociális és Igazságügyi Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztály: működés ellenőrzése a bölcsődékben.

Az ellenőrzések alkalmával szabálytalanság nem volt tapasztalható. A kisebb hiányosságokat, az ellenőrzést követően megfelelő munkaszervezéssel és odafigyeléssel korrigálta az intézmény, illetve intézkedési tervet készített a hiányosságok pótlására.

A Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézményben a családok átmeneti otthona vonatkozásában végzett külső ellenőrzéseket az alábbi táblázat tartalmazza.

Külső ellenőrző szerv megnevezése	Az ellenőrzés tárgya, célja	Az ellenőrzés főbb megállapítása
D. és F. Konzulting Kft.	Tűzvédelmi szabályzat ismerete, kiürítési gyakorlat.	Hiányosságot nem tapasztaltak.
Spinkler Kft.	Tűzoltó készülékek és tűzoltó-vízforrások felülvizsgálata, ellenőrzése.	Hiányosságot nem tapasztaltak.
Tűzmegeelőzés, Tűz-, Munka-, Környezetvédelmi, Tanácsadó, Szolgáltató és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	Munkavédelmi szabályzat betartása, munkavédelmi szemle tartása.	Hiányosságot nem tapasztaltak.
Energo Line Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Erősáramú Berendezés Szabványossági felülvizsgálata. Villámvédelmi felülvizsgálat.	Hiányosságot nem tapasztaltak.
OTIS Felvonó Kft.	Lépcsőjáró berendezés éves ellenőrzése, fővizsgálat.	Hiányosságot nem tapasztaltak.

VI. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalok bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata 2015-ben megújította a 2001 óta működő, Kábítószer Egyeztető Fórumot (továbbiakban KEF), amely jelenleg 22 szervezetből álló szakmaközi testület.

A KEF tagjai elsősorban a gyermekvédelmi feladatokat ellátó szervezetek (önkormányzati és civil szervezetek), oktatási intézmények, rendőrség, hivatásos pártfogók, gyámhivatal stb., tehát mindazok, aki észlelhetik a problémát, akik rendszeres kapcsolatban állnak a gyermekekkel, fiatalokkal, a leginkább veszélyeztetett célcsoporttal.

A KEF tevékenységét a megelőzés, kezelés, ellátás, ártalomcsökkentés, kínálatcsökkentés területén végzi. munkacsoportok alakításával. Koordinálja a városban a káros szenvedélyek elleni egységes fellépést, megszervezi és összehangolja a stratégiai célokat szolgáló megelőzési tevékenységeket, célzott megelőző beavatkozás igénybevételének lehetőségét biztosítja a veszélyeztetett, sérülékeny személyek és csoportok számára. Biztosítja a megelőzés, a szakszerű beavatkozás, illetve kezelés igénybevételének lehetőségét a függőnek nem minősülő, de problémás kábítószer-használat jeleit mutató személyek számára, továbbá támogatja a családtagokat és a hozzátartozókat. Támogatja az intézmények szocializációs feladatainak hatékonyabb ellátását szolgáló folyamatokat.

A KEF programjai között konferencia, tréning, szakmai út szervezése, városi rendezvényeken történő részvétel (Hello Nyíregyháza!), a Kábítószer Ellenés Világnap megrendezése szerepelt. Ez utóbbi rendezvény 2018. június 26-án, két helyszínen, két iskolai táborban (Sóstói Múzeumfalú, Kis Vakond Gyermektábor), több mint 200 gyermek bevonásával valósult meg. A rendezvény címe: „Tiszta életet élék!” volt, amely kifejezte az egészséges életmód mellett való kiállást, szemben az egészségkárosító szerhasználattal. Az önkormányzat nyomtatott- és elektronikus média segítségével népszerűsítette a rendezvényt, így szélesebb közönséghez jutott el a világnap mondanivalója. A résztvevő KEF tagszervezetek sokszínű programokat biztosítottak a gyermekeknek, akik számára különböző kreatív és szórakoztató feladatokon keresztül történt a felvilágosítás és az érzékenyítés.

A Nyíregyházi Rendőrkapitányság tagja a helyi KEF szervezetnek, a kínálat csökkentési munkacsoport vezetője a Rendőrség szakembere. Ezenkívül a Rendőrkapitányság a TOP pályázat keretében létrejött támogató csoportnak is a tagja. Szaktudásukkal hozzájárulnak e szervezetek munkájának sikeréhez.

A Rendőrség ifjúságvédelmi tevékenységéről az éves beszámolójukban olvashatunk. Az óvodákban, általános iskolákban és a középiskolákban végzett tevékenységükhöz tartozik az Ovi-Zsaru, DADA, Iskola rendőre, valamint az Iskolai Bűnmegelőzési Tanácsadói program. Az Ovi-Zsaru programban „2018-ban 5 településen 9 óvoda 15 csoportja csatlakozott, illetve indította újra a programot, ahol 330 óvodás szerezhette meg a bűn- és balesetmegelőzés alapvető ismereteit.

A DADA programban az elmúlt évben 3 település 5 iskola 7 osztályában 173 diák vett részt a foglalkozásokon. A foglalkozások megtartására 2018-ban 9 esetben került sor 2 DADA oktató személyében.

Ifjúságvédelmi témakörben 462 előadáson 16.945 diák vett részt. Ezek az előadások érintették az áldozattá- és bűnelkövetővé válás megelőzésével (80 előadás 3.428 diák részére) kapcsolatos témákat, de igény volt iskolai erőszakkal kapcsolatos előadásokra (143 előadás 4.631 diák részére) és az internet veszélyeivel kapcsolatos előadások (157 előadás 5.591 diák részére) valamint a segélyhívószámmal kapcsolatos előadás (82 előadás 3295 tanuló részére) megtartására is.”³

Külön figyelmet fordítanak a gyermek és fiatalkorú eltűnésekre, a pedagógusokat érintő kérdésekre külön történet tájékoztatás/felkészítés. Nyári táborokat szerveznek, korábbi évek gyakorlatát követve a kapitányságon 5 alkalommal került sor nyílt nap megtartására. A gyerekek betekintést nyertek a rendőrök munkájába, kipróbálhatták eszközeinket, kisfilmek vetítésével és ismeretterjesztő előadásokkal hívtuk fel a figyelmüket az őket érintő veszélyekre.

A Nyíregyházi Rendőrkapitányság tagja az Ifjúsági Kerekasztalnak, amelyet a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata hozott létre.

Az éves beszámoló szerint „2018. évben egyre több igény merült fel a közoktatási intézmények részéről, a drogrevenüciós előadások megtartására. Ezen előadásokra 94 alkalommal, 2838 tanuló részvételével, osztályfőnöki órák keretén belül került sor, amely leginkább a középiskolás korosztályt, illetve az általános iskola 7-8 osztályát érintette. Az előadások témája többnyire a dizájner drogokról, a drogfogyasztás és a bűncselekmények kapcsolatáról, következményeiről szólt.

2018. áprilisban került sor a Bem József Általános iskolában egy drogrevenüciós vetélkedő megszervezésére, amelyen a felkészítést követően az iskola felső tagozatos diákjai vettek részt.

A drogrevenüciós összekötő tiszt továbbra is ellátja feladatait, melynek során iskolákkal, pedagógusokkal, diákokkal és szülőkkel áll kapcsolatban. A program minden közoktatási intézményben tanuló gyermek családjá számára nyilvános és elérhető. A szakember szülői értekezleteken, fogadóórán is tájékoztatást nyújt a kábítószerrel kapcsolatos büntető igazságszolgáltatást érintő kérdésekben.”

³ Beszámoló Nyíregyháza Megyei Jogú Város közbiztonságának helyzetéről, a közbiztonság érdekében 2018. évben tett intézkedésekről (A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőrkapitányság Nyíregyházi Rendőrkapitányság beszámolója <https://kozgyules.nyiregyhaza.hu/kozgyules/176-2019-marcius-28>

Az önkormányzat a TOP-6.9.1-16-NY1-2017-00001 „Közösen a kiúter” Hátrányos helyzetűek felzárkózását segítő komplex program keretében bűnmegelőzési stratégia és cselekvési terv kidolgozását, valamint a bűnmegelőzés és közbiztonság erősítésével kapcsolatos képzési, szemléletformáló programokat valósít meg a program akcióterületén. A tervezett tevékenységek között workshopok, biztonságra nevelő iskolai program, áldozattá válás megelőzésére és áldozatvédelemre irányuló programok szerepelnek.

A Nyíregyházi Család- és Gyermekejóléti Központ felé érkezett jelzések számát - bűncselekmény és szabálysértés elkövetése esetén - az alábbi táblázatok tartalmazzák (nyíregyházi adatok).

14. táblázat

Bűncselekményt és szabálysértést elkövetők száma

			0-14 éves	14-18 éves
Bűncselekményt elkövetők száma			2	18
Ebből	Alapellátásban gondozottak száma		1	7
	Védelembe vétel mellett gondozottak száma		0	6
Az elkövetők közül a gondozás időtartama alatt	Alapellátás során	Újabb bűncselekményt elkövetők száma	0	1
		Szabálysértést elkövetők száma	0	0
	Védelembe vétel mellett gondozás során	Újabb bűncselekményt elkövetők száma	0	1
		Szabálysértést elkövetők száma	1	4

			0-14 éves	14-18 éves
Szabálysértést elkövetők száma			11	20
Ebből	Alapellátásban gondozottak száma		2	4
	Védelembe vétel mellett gondozottak száma		5	5
A gondozás időtartama alatt	Alapellátás során	Újabb szabálysértést elkövetők száma	0	0
		bűncselekményt elkövetők száma	0	0
	Védelembe vétel mellett gondozás során	Újabb szabálysértést elkövetők száma	2	3
		bűncselekményt elkövetők száma	0	3

Forrás: Nyíregyházi Család és Gyermekejóléti Központ

VII. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés

A gyermekjóléti feladatokat az önkormányzat a Gyvt. alapján más szervevel, személlyel kötött ellátási szerződés útján, illetve társulásban is biztosíthatja. Nyíregyházán a gyermekek napközbeni ellátásában és átmeneti elhelyezésében ellátási szerződés alapján egyházi és nem állami szerv is részt vesz.

A gyermekek napközbeni ellátásának formája az alternatív napközbeni ellátás, amelyet a Periféria Egyesület működtet a város területén. A szolgáltatás 2018-ban a fejlesztő játszóházi foglalkozások és kézműves műhely, valamint a tanulást fejlesztő Dinamikus Szenzoros Integrációs terápia keretein belül valósultak meg.

Az Egyesület beszámolója szerint az alternatív napközbeni ellátás szakmai munka területei: ifjúsági közösségfejlesztés, csoportos és közösségi szociális munka, prevenció, képesség – és készségfejlesztés. A szolgáltatásnyújtásának helyszínei Nyíregyháza, Huszár tér 5., és Nyíregyháza, Kollégium u. 54. szám alatt található általános iskola.

Közösségi programjaik keretében a Huszár telepen folytatták az előző években megkezdett munkát (csocsó klub, asztali tenisz klub, játszóház és kreatív műhely), mellyel a telepen élő gyerekek, fiatalok tartalmas szabadidő eltöltését segítették elő. Ez az a tevékenységi kör, ahol az egészen kicsi gyermekektől a fiatal felnőttekig, mindenki megtalálja a számára leginkább megfelelő elfoglaltságot.

Az Arany János Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium Szőlőskerti Angol Kéttannyelvű Tagintézményében fejlesztő játszóházi program keretében kézműves foglalkozásokat, valamint komplex mozgásterápiát tartottak a tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarok kezelésére.

A gyermekek átmeneti elhelyezésének bemutatásánál utaltunk arra, hogy az önkormányzati feladatellátás mellett nem állami és egyházi szervezettel kötött ellátási szerződés alapján más fenntartó is nyújt szolgáltatást a város területén. A Magyarországi Evangélikus Egyház által fenntartott Családok Átmeneti Otthona és a Magyar Vöröskereszt Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szervezete által fenntartott Családok Átmeneti Otthona biztosít átmeneti elhelyezést a gyermek és szülője számára.

Az előbbi intézmény az **Oltalom Szeretetszolgálat** szervezeti keretében működik. Az intézmény megújult környezetben, 40 férőhelyen, 1000 négyzetméter alapterületen biztosítja az otthontalanná vált szülő és gyermekei együttes elhelyezését. A családok elhelyezésére 3 db összkomfortos, kétszobás, konyhával és étkezővel felszerelt apartman, 10 db összkomfortos lakószoba, 3 db közös használatú konyha áll rendelkezésre.

2018-ban 24 családot gondozott az intézmény, összesen 90 főt. 23 anya, 10 apa és 57 gyermek vette igénybe a szolgáltatásokat. Az elhelyezést az esetek több, mint 50%-ában a szülő kérelmezte, 30 %-ban a gyermekjóléti szolgálat.

2018-ban 14 család költözött ki az intézményből.

A Magyar Vöröskereszt Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szervezete ellátási szerződés alapján „Félutas” Kiléptető Házat működtet. A „Félutas” Ház program célja, hogy a családok átmeneti otthonából kikerülve a bántalmazott nő és gyermeke számára lakhatást biztosítson, oly módon, hogy önálló életvitelt folytassanak, de még kapjanak hozzá segítséget. Ez az ellátási forma hidat képez az átmeneti gondozás és a társadalomba

való beilleszkedés között. Ezek mellett jelentősége, hogy a segítségnyújtás, a támogatott életvezetés mellett biztosítja a védelmet a rászoruló család/családok részére.

A segítő munka folyamán az önálló életbe való kilépéshez több szakember működik együtt (szociális munkás, szociálpedagógus, pszichológus). A természetes erőforrások elérése és mozgósítása mellett a „Félutas” ház lehetőséget teremt a család számára, hogy jövőképe szerint megválassza a legmegfelelőbb hosszú távú stratégiát saját maga és gyermekei számára. 2014. júliusban költözött két család a Félutas-Házba, akik közül az egyik anya gyermekével együtt önkormányzati bérlakásba költözött. Pályázati felhívást követően egy anya gyermekével költözött a lakásba.

Az önkormányzat a város területén működő civil szervezetek tevékenységét egyéb módon is támogatja. A Hétszínvirág '98' Gyermekjóléti Nonprofit Kft részére haszonkölcsön szerződés keretében biztosítja a bölcsődei ellátás biztosításához az ingatlant, a szerződés 2014. novemberi módosítása alapján 2019. december 31-ig.

Az Önkormányzat a helyi önszerveződő közösségek pénzügyi támogatásának rendjéről szóló 24/2008. (IV.29.) önkormányzati rendelete alapján a civil szervezetek programjainak megvalósítását támogatja. Az Alapok által meghirdetett pályázatok keretében számos gyermekjóléti tevékenységet folytató, gyermekek részére programokat megvalósító civil szervezeteket támogatunk.

VIII.Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések)

A gyermekvédelmi tevékenységről szóló éves értékelés az elvégzett feladatok számbavételét és a jövő irányvonalainak meghatározását szolgálja. Az Önkormányzat célja a gyermekjóléti ellátások rendszerének fenntartása, az ellátások, szolgáltatások megtartása, az ehhez szükséges pénzügyi háttér megteremtése és biztosítása. A beszámolóban szerepel, hogy az önkormányzat nyomon követi a társadalmi, gazdasági és jogi változásokat, amelyek hatással bírnak a lakosság életkörülményeire és a szociális és gyermekjóléti ellátások rendszerére. A nyomon követés egyik eszköze a Nyíregyháza Életminősége nevet viselő panell kutatás, amely 10 éve tartó kutatás sorozat és amelynek eredményeit egy-egy beszámolóban, koncepcióban is megjelenítjük, felhasználjuk.

Az intézmények infrastrukturális fejlesztése tovább folytatódik a tervek szerint. A TOP családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése felhívása keretében a bölcsődék és óvodák felújítása, korszerűsítése zajlik. A TOP-6.2.1-16 kódszámú, Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése című pályázati felhívás keretében már lezajlott több bölcsőde és óvoda fejlesztése. 2019-ben ennek folytatásaként, II. ütemben valósul meg 8 óvoda és 1 bölcsőde fejlesztése:

- Gyermekek Háza Déli Óvoda Kassa úti Telephely (4400 Nyíregyháza, Kassa u. 27. sz.)
- Búzaszem Nyugati Óvoda Benczúr téri Tagintézmény (4400 Nyíregyháza, Benczúr tér 20. sz.)
- Búzaszem Nyugati Óvoda Gyermekkert Tagintézmény (4400 Nyíregyháza, Tőke u. 3. sz.)
- Tündérvilla Keleti Óvoda Nefelejcs Tagintézmény (4551 Nyíregyháza-Oros, Deák F. u. 2. sz.)
- Tündérvilla Keleti Óvoda Margaréta Tagintézmény (4400 Nyíregyháza, Fazekas J. tér 14. sz.)
- Eszterlánc Északi Óvoda Székhelyintézmény (4400 Nyíregyháza, Tas utca 1-3 sz.)
- Eszterlánc Északi Óvoda Gyermekmosoly Tagintézmény (4400 Nyíregyháza, Etel köz 13. sz.)
- Eszterlánc Északi Óvoda Gyöngyszem Tagintézmény (4400 Nyíregyháza, Krúdy Gy. u. 27. sz.)
- 14. számú Bóbita Bölcsőde (Tas u. 1-3.).

Magyarország 2018.évi költségvetéséről szóló 2017.évi C. törvény 3. melléklet II.3. pontja alapján Önkormányzati étkeztetési fejlesztések támogatása 2018. jogcímen benyújtásra került pályázat keretében az önkormányzat 21 732 061 Ft vissza nem térítendő támogatást nyert a 12. számú Babaház Bölcsőde főzőkonyhájának korszerűsítésére. A támogatás intenzitása 50 %-os. A beruházás 2019-ban valósul meg, amelynek keretében a főzőkonyha burkolatcseréje, ajtók, ablakok, gépészeti vezetékek, szaniterak cseréje történik.

Az infrastrukturális feltételek fejlesztése mellett a magas színvonalú szakmai munka is célkitűzés. Az intézményekben pályázati programok valósulnak meg, vagy résztvevői pályázatoknak. A Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ konzorciumi partnerként vesz részt a TOP-6.9.1 pályázat keretében a város területén található szegregátumok fejlesztésében.

Az önkormányzat mellett számos nem állami, és egyházi fenntartó nyújt szolgáltatásokat a város területén. A szolgáltatókkal, intézményekkel való együttműködés nélkülözhetetlen a napi munka során. Ezt erősíti az a kistérségi, járási szintű feladatellátás, amellyel már nemcsak a város területén, hanem szélesebb területi hatályú kooperáció valósul meg.